

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького
Освітня програма	38855 Медицина
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	222 Медицина

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	38855
Назва ОП	Медицина
Галузь знань	22 Охорона здоров'я
Спеціальність	222 Медицина
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Постернак Геннадій Іванович, Гришков Микола Миколайович, Кривецький Володимир Федорович (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	09.06.2021 р. – 11.06.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <http://nauka.meduniv.lviv.ua/wp-content/uploads/vidomosti-do-samoocinuvannya-medycyna.pdf>

Програма візиту експертної групи <http://nauka.meduniv.lviv.ua/wp-content/uploads/programa-ekspertyzy-onp-medycyna.pdf>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Акредитована ОНП «Медицина» реалізується в найдавнішому та одному з найпотужніших профільних ЗВО країни, серед унікального історичного надбання європейського рівня, за гармонійного поєднання типовості й унікальності, в середовищі, де поруч зі зразками національної наукової спадщини зосереджені найпередовіші технології та непересічний досвід наукової діяльності. За рівнем проектування та декларованими цілями, змістом, структурою, способом та умовами реалізації програма відповідає вимогам, що висуваються до освітньо-наукового рівня за всіма затвердженими критеріями. Її освітня складова містить усі необхідні компоненти та дозволяє досягнути визначених результатів навчання. Потужна матеріально-технічна база ЛНМУ імені Данила Галицького та партнерських медичних закладів, наявність висококваліфікованого кадрового потенціалу, функціонування низки визнаних вітчизняною та світовою громадськістю наукових шкіл, інтенсивна наукова та фахова діяльність європейського рівня із взірцевим інтегруванням в міжнародний освітній та науковий простір, висока громадська активність університетської спільноти дають широкий спектр можливостей для самореалізації здобувачів ВО за ОНП «Медицина» як науковців та дослідників. Культура якості освіти визначена головним принципом діяльності Університету і неухильно впроваджується на ОНП через дієві практики; навчання та викладання проводиться з дотриманням принципів академічної свободи та суб'єктності здобувачів. До формування і вдосконалення ОНП залучені представники усіх зацікавлених сторін, задля цього існують відповідні механізми.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Мета ОНП узгоджується з місією ЗВО, визначеними його Статутом завданнями. В ОНП виразно простежується регіонарний контекст, враховується напрям та динаміка розвитку галузі. Результати навчання відповідають рівню освіти за НРК. Наявні документальні свідчення залучення усіх зацікавлених сторін до формування ОНП та її удосконалення. Виконуються вимоги щодо обсягу, змісту, структурованості, наступності у викладанні дисциплін. Засвоєння обов'язкових ОК дає змогу досягати РН. Вибірковий блок за обсягом відповідає нормативним вимогам, процедура формування індивідуальної освітньої траєкторії відрегульована та має різноманітне за формами забезпечення. У викладанні активно використовуються методи практичної підготовки, забезпечується оволодіння соціальними навичками. Прийом на ОНП проводиться з дотриманням вимог щодо чіткості, зрозумілості, рівня оприлюднення, відсутності дискримінаційних положень та врахування контексту ОНП. Процедура визнання результатів навчання за академічною мобільністю та в неформальній освіті врегульована та має приклади впровадження. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених в ОП цілей та програмних РН, відповідають вимогам суб'єктності здобувача та принципам академічної свободи. Заклад інтенсивно удосконалює академічне середовище, активно провадить політику інтернаціоналізації, залучаючи науково-педагогічний, педагогічний персонал та аспірантів до міжнародної співпраці та академічної мобільності. В рамках міжнародних академічних проектів до навчального процесу залучені провідні іноземні вчені. Критерії оцінювання результатів навчання за ОП є чіткими та зрозумілими, висвітлені на різних ресурсах. ЗВО впроваджує новітні методи популяризації академічної доброчесності в освітній процес. Освітнє середовище, матеріально-технічні ресурси та методична складова ОНП забезпечують ефективне проведення науково-дослідницької діяльності та досягнення декларованих РН. ЗВО неухильно проводить соціальну, психологічну та матеріальну підтримку здобувачів. Внутрішнє забезпечення якості освіти відзначається системністю, застосуванням ефективних механізмів реалізації, структурованістю, охопленням значної частини освітньої спільноти, функціонуванням на засадах конструктивізму та відкритості. Правила і процедури, що регулюють права й обов'язки учасників освітнього процесу, є чіткими, зрозумілими та доступними. Діяльність ЗВО щодо виконання ОНП відзначається прозорістю, публічністю та відкритістю. Виконання дослідницької складової відбувається в умовах наукового середовища, що розвивається за європейськими стандартами та за тісної інтеграції у вітчизняну й світову освітню і наукову спільноту. Зусилля закладу по створенню можливостей для проведення й апробації результатів наукових досліджень здобувачів, рівень міжнародної співпраці, участь самоврядування здобувачів в реалізації ОНП сягають взірцевого рівня.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Враховуючи унікальність ЗВО як представника європейської медичної освіти з понад 250-літньою історією, рекомендовано вказати серед особливостей ОНП ще й збереження і примноження історичної спадщини вітчизняної та європейської медичної науки і практики. ЕГ зауважує, що до складу проектної та робочої групи з розробки ОНП не включені здобувачі освіти. В ОНП 2019 року не поданий повний перелік обов'язкових субдисциплін (ЕГ встановлювала його за навчальним планом) та вибіркового компонентів, ряд курсів (2.3, 2.4, 2.6, 3.7 за нумерацією навчальних планів) не відповідає заявленому напряму, обов'язковість компонентів 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5 сумнівна, елективний блок представлений лише фаховими дисциплінами. Однак вказані недоліки визнані несуттєвими з огляду на те, що на момент акредитаційного процесу вони вже усунуті в представленому для громадського обговорення проекті ОНП 2021 року. Разом з тим, з огляду на відсутність в уже вдосконаленому вибіркового блоці курсів педагогічного, лінгвістичного спрямування, ЕГ рекомендує передбачити таку можливість. Окремі пункти Положення про організацію освітньо-наукового процесу здобувачів ступеня доктор філософії та доктор наук у Львівському національному медичному університеті імені Данила Галицького потребують уточнення (в частині дуальної форми освіти, розподілу аудиторного навантаження і самостійної роботи при заочному навчанні). Наявні

поодинокі випадки невідповідності академічної та професійної кваліфікації викладачів, котрі не впливають на якість освіти.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Метою ОНП «Медицина», що реалізовується у ЛНМУ імені Данила Галицького визначена «Підготовка конкурентно спроможного на ринку праці фахівця вищої кваліфікації нового покоління, здатного формулювати та ефективно вирішувати комплексні наукові та практичні проблеми в галузі медицини, організовувати і виконувати власну науково-дослідницьку роботу, результатом якої є генерування нових систематизованих знань, ідей, концепцій, що мають теоретичне і практичне значення, можуть успішно впроваджуватись у вітчизняний й міжнародний дослідницький та освітній простір, практичну медицину та інші сфери життя; спроможного до саморозвитку і самовдосконалення за напрямками наукової, викладацької, професійної медичної, світоглядної та культурної діяльності». Таке формулювання співвідноситься із місією та візією закладу, де напрям діяльності закладу фокусується не лише на кадровий аспект (підготовка «висококваліфікованих конкурентоспроможних фахівців-професіоналів»), а й на інституційне та персональне «лідерство в медичній освіті, науковій діяльності» (див. за посиланням: <https://bit.ly/3uVpfGX>). Оскільки основним працедавцем випускників за ОНП виступає ЗВО, то очікуване застосування ними набутих за ОНП компетентностей цілком забезпечує виконання визначених у п.6 Статуту Університету його головних завдань (див. у <https://bit.ly/33OsNin>).

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

З аналізу наданих документів та інформації, отриманої в ході співбесід у фокус-групах, впливає, що формулювання цілей та програмних результатів навчання за ОНП стало результатом аналітичної колективної діяльності проектної та робочої групи, що була проведена з урахуванням позицій всіх учасників освітнього процесу (академічна спільнота тут виступає і як представник основного роботодавця). Експертній групі були надані свідчення внесення пропозицій до ОНП та їх обговорень у вигляді протоколів на рівні кафедр, Вченої ради, роздруківки повідомлень, що надійшли до наукового відділу на спеціально створену платформу http://nauka.meduniv.lviv.ua/?page_id=10683 (pdf файл Велика ВР4-додаток). Зокрема, від здобувачів та академічного персоналу поступали пропозиції про скорочення тривалості освітньої складової з 60 до 45 кредитів (врахована в проекті ОНП 2021р.), її виконання протягом перших шести семестрів, удосконаленні процесу зарахування результатів, отриманих під час академічної мобільності та в неформальній освіті, поглибленого вивчення ряду курсів із загальних навичок науковця, фахових вибіркових дисциплін, компоненти «Академічна доброчесність» (реалізовані в діючій ОНП). За пропозицією роботодавців включені дисципліни «Інновації в охороні здоров'я», «Медичне право», збільшено обсяг навчально-педагогічної практики до 3 кредитів. Позиції зовнішніх стейкхолдерів висловлені у відгуках на ОНП, які подали: виконавчий директор ТОВ «Медичний центр Святої Параскеви» п. Д. Левченко, директор КНП ЛОР «Львівський обласний клінічний діагностичний центр Р.М. Пукаляк, директор ТзОВ «Західноукраїнська гістологічна лабораторія» Гулей Р.В., начальник КЗ ЛОР «Львівське обласне патологоанатомічне бюро» Рібун Б.Й. (детально за посиланням: http://nauka.meduniv.lviv.ua/?page_id=6148). На зустрічі в рамках дистанційного візиту представники медичної та наукової спільноти засвідчили зацікавлення плануванням та реалізацією ОНП, а присутні фахівці з партнерських лікувальних закладів (ТОВ «Медичний центр Святої Параскеви», КНП ЛОР «Львівський обласний перинатальний центр», «Центр серця та судин», КЗ ЛОР «Львівське ОПАБ») висловлювали готовність до подальшої активної співпраці.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Формування висококваліфікованого конкурентоспроможного фахівця, здатного вирішувати завдання будь-якої складності, як основна вимога розвитку галузі, визначене в меті ОНП, і узгоджується з ПРН 1,4-6,8,9,10. Програма

реалізується в найпотужнішому профільному ЗВО західного регіону країни, в середовищі, де зосереджені найпередовіші лікувально-діагностичні технології, непересічний досвід різновекторної наукової діяльності (в т.ч. за рахунок взаємодії із УЛТ, Науковим товариством ім. Т.Г. Шевченка, Західним науковим центром НАН України і МОН України, Львівським ДЦ науково-технічної і економічної інформації), багаторівневої міжнародної співпраці, серед унікального історичного надбання європейської ваги. В підрозділах ЗВО та партнерських лікувальних закладах відбувається постійна модернізація з урахуванням тенденцій галузі на впровадження високотехнологічних новітніх методик. Здобувачі освіти та академічний персонал мають можливість використовувати можливості складного діагностичного обладнання експертного класу, передових лабораторних комплексів, залучені до програм з розвитку роботохірургії, трансплантології; малоінвазивні лікувальні інтервенції в більшості закладів виведені на рівень рутинної практики та постійно удосконалюються (продемонстровано під час ознайомлення з матеріальною базою ОНП). При підготовці ОНП використано досвід вітчизняних та іноземних закладів, а саме: ДВНЗ «Івано-Франківський ДМУ», Вінницький НМУ ім. М.І.Пирогова, Тернопільський НМУ ім. І.Я. Горбачевського, Українська медична стоматологічна академія, Харківський НМУ, Лодзький медичний університет, Медична школа східної Вірджинії. Наслідком такого аналізу стало запровадження дисциплін «Наукова етика», «Психологічні аспекти щодо керівництва персоналом та професійного росту науковця», вдосконалення змісту дисципліни «Методи статистичної обробки отриманих результатів», урізноманітнення фахової вибіркової складової освітнього блоку. Результати навчання за ОНП узгоджуються з загальноєвропейськими для відповідного рівня, що видно при їх співставленні із Standards for PhD Education in Biomedicine and health Sciences in Europe. - ORPHEUS/AMSE/WFME. Зокрема, стандарт «системне розуміння предметної області за темою дослідження і майстерне володіння методами наукового дослідження в своїй професійній сфері» відповідає ПРН1-4, 8; «здатність до аналізу даних, проектування і виконання оригінального наукового дослідження» - відповідно ПРН 3, 5-7; «здатність до ведення наукової дискусії, спілкування з рецензентами, широкою академічною спільнотою і з суспільством в цілому» - ПРН11, 15, 17; «здатність до промоції нових знань в академічному та професійному контексті, впровадження технологічних, соціальних та культурних здобутків у суспільство» - ПРН 10, 12. Закладений в стандартах розвиток «лідерства, спроможність до наукового керівництва, управління проектами і здатність викладати і передавати знання» досягається ПРН 13, 14.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарту вищої освіти за спеціальністю не існує. Результати навчання за ОНП «Медицина» відповідають вимогам 8 рівня Національної рамки кваліфікацій та третьому циклу вищої освіти Рамки кваліфікацій Європейського простору вищої освіти, які за дискриптором "Знання" передбачають «Концептуальні та методологічні знання в галузі чи на межі галузей знань або професійної діяльності» (ПРН 1-6, 10). За дискриптором "Уміння/навички" простежується відповідність із ПРН5-10, 12, 16, 17. Вимога НРК стосовно набуття комунікативних компетенцій забезпечується досягненням ПРН 11, ПРН 13-15. Здатності за дискриптором "Відповідальність і автономія" узгоджуються з ПРН1, ПРН2, ПРН4, ПРН5, ПРН8, ПРН9, ПРН16, ПРН17.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Сильними сторонами ОНП за Критерієм 1 є реалізація в найдавнішому та одному з найпотужніших профільних ЗВО країни, серед унікального історичного надбання європейського рівня, в середовищі, де зосереджені найпередовіші технології та непересічний досвід наукової діяльності, багаторівневої міжнародної співпраці. Мета ОНП узгоджується з місією ЗВО, визначеними його Статутом завданнями. Виразно простежується регіонарний контекст ОНП, враховується напрям та динаміка розвитку галузі. Програмні результати навчання відповідають 8-му рівню освіти за НРК. Наявні документальні свідчення залучення усіх зацікавлених сторін до формування ОНП та її удосконалення.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Враховуючи унікальність ЗВО як представника європейської медичної освіти з понад 250-літньою історією, рекомендовано вказати серед особливостей ОНП ще й збереження і примноження історичної спадщини вітчизняної та європейської медичної науки і практики. ЕГ зауважує, що до складу проектної та робочої групи з розробки ОНП не включені здобувачі освіти.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Проектування та цілі ОНП відповідають місії ЗВО, визначаються з урахуванням позицій та потреб учасників освітнього процесу, сформульовані з урахуванням напрямів розвитку галузі та регіонарних особливостей, відповідають вимогам НРК для заявленого рівня освіти. Недоліки відсутні. Експертною групою надані рекомендації.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Загальний обсяг ОНП складає 60 кредитів ЄКТНС, що відповідає вимогам статті 5 Закону України «Про вищу освіту» щодо обсягу освітньої складової підготовки доктора філософії. Стандарт вищої освіти відсутній. Обсяг обов'язкових компонентів становить 45 кредитів, в тому числі: Універсальні навички дослідника – 20, Загальнонаукові компетентності – 5, Глибинні знання зі спеціальностей – 12, Іноземна мова – 8 кредитів. Ще 15 кредитів відведено на вибірковий блок.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Зміст ОНП має достатньо чітку структурованість, виділено 4 обов'язкових для третього рівня освіти ОК. Співставлення з навчальними планами (доступні за посиланням: http://nauka.meduniv.lviv.ua/?page_id=6157) виявляє 25 субдисциплін, частина яких, на думку ЕГ, не відповідає декларованим напрямам. Так, віднесення ОК2.3 і 2.4 до загальнонаукових є сумнівним. Аналіз робочої програми ОК 2.6 виявляє радше фаховий, а не загальнонауковий напрям. ОК 3.7 стосується універсальних навичок дослідника, але не глибинної професійної підготовки. Приналежність ОК 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5 до обов'язкового блоку нераціональна, оскільки ці курси далекі від універсальності з точки зору підготовки фахівців різних спеціалізацій теоретичної та клінічної медицини. Варто вказати, що проект ОНП 2021 року (доступний за посиланням: http://nauka.meduniv.lviv.ua/?page_id=6148) повністю позбавлений вказаних недоліків. В часовому контексті освітня складова розподілена протягом перших шести семестрів, що дозволяє здобувачам отримати необхідні для виконання дисертаційних досліджень навички в дебюті навчання, а по завершенні вивчення ОК - зосередитись на власній науковій роботі. Як впливає з аналізу наявної в ОНП «Матриці забезпечення програмних результатів навчання відповідними компонентам освітньо-наукової програми», обов'язкові освітні компоненти дозволяють досягти всіх задекларованих результатів навчання.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеній для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст освітньої програми відповідає визначеній для неї предметній сфері. Згідно навчального плану, на дисципліни медичного спрямування виділено 38 з 60 кредитів змісту ОНП, що становить 63,3%. Професійний вибірковий блок містить загалом 114 курсів, спрямованих на поглиблене вивчення спеціальності. Дисципліни гуманітарного спрямування забезпечують виключно передбачені рівнем освіти загальнонаукові та мовні компетентності.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Структура ОНП, а також умови її впровадження в ЛНМУ дозволяють в повній мірі забезпечити формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачів. Обсяг вибіркових компонентів освітньої складової програми складає 15 кредитів ЄКТНС (25% від програми). Процедура вибору елективних компонентів врегульована у Положенням про вибіркові дисципліни <https://bit.ly/zeSyAts>, вона зрозуміла і організована у доступний для здобувача спосіб. З-поміж іншого документ передбачає право здобувачів вибирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших рівнів вищої освіти і які пов'язані з тематикою дисертаційного дослідження (п.1.2, 1.6), а також реалізовувати варіативну складову в рамках програм академічної мобільності (п. 4.3). На думку ЕГ, в Положенні доцільно вказати граничні строки виконання етапів процесу (прийняття заявок від кафедр, формування каталогу на навчальний рік, інформування, вибір per se, створення груп, корекція), що конкретизуватиме рівень відповідальності його учасників. Перелік вибіркових дисциплін оприлюднений на офіційному сайті ЗВО (див. за посиланням

http://nauka.meduniv.lviv.ua/?page_id=6614). В ньому відсутні компоненти з загальних навичок науковця та лінгвістичного удосконалення, що дещо звужує завдання елективного блоку. Цей недолік частково усунуто в проєкті ОНП 2021 року, там вибірково складова, окрім фахових, включає дисципліни загальної підготовки та, що важливо, внесена в текст ОНП. Окрім вибору освітніх компонентів, індивідуальна освітня траєкторія формується також через реалізацію права на академічну мобільність, участь в різноманітних формах неформальної освіти (для прикладу: філософський клуб, школа молодого викладача, програма запрошених лекторів, веб-семінари – приклади наведені на зустрічах у фокус-групах), виконання наукового дослідження за індивідуальним планом.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Компоненти ОНП забезпечують практичну підготовку здобувачів із набуттям компетентностей для професійної діяльності не лише у відповідності до фаху а й рівня освіти. Зокрема, практична фахова підготовка здобувачів забезпечується шляхом повноцінної лікарської діяльності в партнерських лікувальних закладах (у ЗВО 109 клінічних баз), виконання проєктів у Центральній науково-дослідній лабораторії та лабораторії промислової токсикології, НДІ епідеміології та гігієни. Набуття та апробація навичок науковця відбувається в ході вивчення обов'язкових дисциплін: «Технологія інформаційного забезпечення та патентно-літературний супровід НДР», «Організація наукового стажування за кордоном», «Пошук та оцінка наукової інформації, наукометрія», «Методи статистичної обробки отриманих результатів», «Шляхи побудови експерименту», «Комп'ютерні програми для наукової роботи», «Професійне представлення результатів наукових досліджень»; в процесі індивідуальної роботи над власними дисертаціями. Під час зустрічей із здобувачами, академічним персоналом, відкритої, експертам наводились приклади практичних завдань вказаного напрямку: пошук і аналіз наукової інформації, планування експерименту, проведення статистичних розрахунків, оформлення заявки на грант, написання наукової статті з дотримання вимог видань, що входять до наукометричних баз, презентація наукової роботи тощо. Важливим елементом набуття здобувачами викладацьких компетентностей є Педагогічна практика (Положення доступне за посиланням: <https://bit.ly/3u2jEh3>). Загалом здобувачі високо оцінюють навчання за ОНП (звіт про анкетування аспірантів, див. <http://nauka.meduniv.lviv.ua/wp-content/uploads/2020/12/zvit-anketi.pdf>). Однак поодинокі побажання на кшталт: "більше практики (хірургічні кафедри)", "залучення аспірантів до педагогічної роботи зі студентами, інтернами", "пошук шляхів для покращення засвоєння практичних навичок студентами на клінічних кафедрах" свідчать про необхідність додаткових зусиль щодо інтенсифікації практичної складової навчання.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Набуття комунікативних і соціальних навичок забезпечується досягненням результатів ПРН 11, 15. Програма передбачає підготовку здобувачів у вказаному напрямі безпосередньо через вивчення обов'язкових ОК: «Професійне представлення результатів наукових досліджень», «Наукова етика», «Психологічні аспекти щодо керівництва персоналом та професійного росту науковця», «Організація наукового стажування за кордоном», «Сучасне наукознавство та міждисциплінарний діалог у медичній науці», «Академічна доброчесність і антиплагіат», «Комунікативні, організаційні знання для наукової діяльності». Окрім того, соціальні навички предметно конкретизуються в робочих програмах практично всіх навчальних дисциплін. При цьому ставиться акцент на здатності до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; читати та аналізувати матеріал іноземною мовою; навичках використання інформаційних і комунікаційних технологій, міжособистісної взаємодії; визначеності і наполегливості щодо поставлених завдань і взятих обов'язків; здатності діяти на основі етичних міркувань та мотивів. Відпрацювання вказаних навичок здобувачами здійснюється на аудиторних заняттях (робота в групах і командах, інтерактивне спілкування з викладачем), участь в наукових форумах, програмах академічної мобільності, заходах неформальної освіти та позаосвітній діяльності (див. у п. 2.4), в різноманітних акціях Товариства молодих вчених (круті столи до всесвітніх днів, напр.: Всесвітнього дня соціально значимих хвороб; міждисциплінарна співпраця: для прикладу з Королівським коледжем Лондона; комунікації з НТШ і ВУЛТ). В процесі педагогічної практики та роботи в лікарських і дослідницьких колективах, під час взаємодії з науковими керівниками, академічним персоналом у здобувачів формуються навички лідерства, організації робочого процесу, досягнення консенсусу, адаптації до змін, вирішення конфліктних ситуацій і запобігання їх виникненню. Окремо слід відмітити високий рівень мовних навичок: частина здобувачів вже вступає на програму з володінням іноземною мовою на рівні B2, експертній групі надано докази різних форм мобільності здобувачів за кордоном: у Польщі, Австрії, Чехії, Австралії, США, Австрії (інформація із зустрічей із здобувачами, представниками самоврядування, підрозділів забезпечення освітнього процесу, академічним персоналом).

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт відсутній

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Принципи і правила організації освітнього процесу за ОНП деталізовані у «Положенні про організацію освітньо-наукового процесу здобувачів ступеня доктор філософії та доктор наук у Львівському національному медичному університеті імені Данила Галицького» http://nauka.meduniv.lviv.ua/wp-content/uploads/skan_organizatsiya-osvitnogo-protsesu.pdf). В документі обсяг самостійної роботи аспіранта визначено як такий, що повинен становити не менше 1/3 та не більше 2/3 загального обсягу часу, відведеного для вивчення конкретної дисципліни. Для заочної форми навчання кількість годин аудиторних занять не повинна перевищувати 20% обсягу аудиторних занять за відповідним планом денної форми навчання. При вивченні навчальних планів за ОНП встановлено, що для денної форми навчання аудиторне навантаження займає 57,8%, а самостійна робота 42,2%; для заочної форми ці показники складають, відповідно: 20,9% та 79,1%, що не відповідає встановленому в Положенні нормативу. Однак, на думку ЕГ, саме реалізоване на практиці співвідношення відображає реалістичний підхід ЗВО до оцінки необхідного обсягу робіт, у середньому потрібному здобувачам для належного опанування освітніх компонентів і коректив потребує регуляторний документ.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

З точки зору ЕГ, освітній процес за дуальною формою на ОНП не проводиться. Визначення заочної форми навчання дуальною у відомостях самооцінювання та «Положенні про організацію освітньо-наукового процесу здобувачів ступеня доктор філософії та доктор наук у Львівському національному медичному університеті імені Данила Галицького» (п. 3.4, див у http://nauka.meduniv.lviv.ua/wp-content/uploads/skan_organizatsiya-osvitnogo-protsesu.pdf) суперечить вимогам ст. 49 Закону України про освіту і не може вважатись такою ні за формою, ні за змістом.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

ОНП забезпечує виконання вимог щодо обсягу, змістового наповнення, структурованості, наступності у викладанні дисциплін. Засвоєння здобувачами обов'язкових освітніх компонентів дає змогу досягати програмних результатів навчання. Вибірковий блок за обсягом відповідає нормативним вимогам, процедура формування індивідуальної освітньої траєкторії відрегульована та має різноманітне за формами забезпечення. У викладанні активно використовуються методи практичної підготовки, забезпечується оволодіння соціальними навичками.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

В ОНП 2019 року не поданий повний перелік обов'язкових субдисциплін (ЕГ встановлювала його за навчальним планом) та вибіркового компонентів, ряд курсів (2.3, 2.4, 2.6, 3.7 за нумерацією навчальних планів) не відповідає заявленому напряму, обов'язковість компонентів 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5 сумнівна, елективний блок представлений лише фаховими дисциплінами. Однак вказані недоліки визнані несуттєвими з огляду на те, що на момент акредитаційного процесу вони вже усунуті в представленому для громадського обговорення проекті ОНП 2021 року. Разом з тим, з огляду на відсутність в уже вдосконаленому вибіркового блоці курсів педагогічного, лінгвістичного спрямування, ЕГ рекомендує передбачити таку можливість. Окремі пункти Положення про організацію освітньо-наукового процесу здобувачів ступеня доктор філософії та доктор наук у Львівському національному медичному університеті імені Данила Галицького потребують уточнення (в частині форм освіти, розподілу аудиторного навантаження і самостійної роботи при заочному навчанні).

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Структура та зміст освітньої програми загалом відповідає передбаченим критеріям, відбувається еволюція ОНП в напрямі удосконалення. Виявлені недоліки не є критичними, більша частина їх скоригована в наступній редакції програми

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Порядок та умови вступу до ЛНМУ ім. Данила Галицького описані у вступній кампанії у 2021 році http://nauka.meduniv.lviv.ua/?page_id=9827 За державним замовленням аспірантура передбачена заочною денною таочною вечірньою формами навчання з виплатою стипендії, а також за заочною формою навчання (на умовах контракту – здійснюється за рахунок коштів юридичних та фізичних осіб). Правила прийому в аспірантуру є прозорими, забезпечують доступ до навчання на третьому рівні за неупередженим конкурсом, зокрема за результатами вступних іспитів зі спеціальності та іноземної мови. Програми іспитів представлені на сайті ЗВО (див. за посиланням http://vstup.meduniv.lviv.ua/?page_id=990). Також здабувачі подають свідчення власних наукових здобутків у вигляді: -списку опублікованих навчально-методичних та наукових праць з вказанням їх імпакт-фактору, квартилю журналу (Q1-Q4) та DOI (у SciVerse Scopus/Web of Science, у наукових фахових виданнях України, патенти на винаходи/патенти на корисну модель, в інших іноземних та вітчизняних виданнях за спеціальністю); - наданих міжнародних сертифікатів, що підтверджують рівень знання іноземної мови не нижче B2 (за наявності); - рекомендації Вченої ради Університету на наукову роботу (за наявності). При наявності сертифікатів знання англійської мови дійсним сертифікатом тестів TOEFL, або International English Language Testing System, або сертифікатом Cambridge English Language Assessment (не нижче рівня B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти чи аналогічного рівня); німецької мови – дійсним сертифікатом TestDaF (не нижче рівня B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти чи аналогічного рівня); французької мови – дійсним сертифікатом тесту DELF або DALF (не нижче рівня B2 Загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти чи аналогічного рівня), вступник звільняється від складання вступного іспиту з іноземної мови. Під час визначення результатів конкурсу зазначені сертифікати прирівнюються до результатів вступного іспиту з іноземної мови з найвищим балом. Наведені «Положення про освітньо-наукову програму», «Положення про організацію освітньо-наукового процесу», «Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук», «Положення про організацію атестації здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у Львівському національному медичному університеті імені Данила Галицького», «Правила прийому до аспірантури для здобуття наукового ступеня доктора філософії та докторантури для здобуття наукового ступеня доктора наук у 2021 році», «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), Постанова КМУ від 23 березня 2016 р. № 261

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Правила прийому до ЛНМУ ім. Данила Галицького на 2021 на навчання до аспірантури для здобуття ступеня доктора філософії за освітньо-науковою програмою «Медицина» враховують як спеціальність, так і освітній рівень програми. Так, на ОНП приймаються на конкурсній основі громадяни України, які здобули ступінь магістра (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста) з відповідної спеціальності медичного спрямування. Рівень їх підготовки з фаху перевіряється іспитом із спеціальності. Оскільки особливостями ОНП є також проблемно-орієнтоване навчання з набуттям компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у професійній галузі; оволодіння методологією наукової роботи, навичками презентації її результатів рідною і іноземною мовами; проведення самостійного наукового дослідження з використанням ресурсної бази університету та партнерів; отримання навичок науково-педагогічної роботи у вищій школі, - передбачено також вступне випробування з іноземної мови (чи подання відповідного сертифікату), а також - демонстрація документальних свідчень наукових здобутків абітурієнта, що наведений в переліку та порядку прийому необхідних документів.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, регулюються «Положенням про організацію освітньо-наукового процесу», "Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність"(доступне на сторінці навчального відділу), «Положенням про вибіркові дисципліни». Визнання результатів навчання в інших закладах освіти поширюється на основні і вибіркові навчальні дисципліни освітньо-наукової програми, дозволяється також для дисциплін, які викладаються у межах програм академічної мобільності Еразмус+, проєктів міжнародної мобільності на основі міжінституційних угод, грантів на навчання та практику, включає мовне та наукове стажування. Визначені правила добору учасників і організаційного забезпечення академічної мобільності, порядку звітування та оформлення документів, зарахування результатів, а також права та обов'язки учасників чіткі та зрозумілі (див. у пп. 13-30 "Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність"). Організаційний супровід програм і контроль за їх виконанням покладено на Центр міжнародних зв'язків та євроінтеграції за підтримки наукового відділу, навчального відділу та деканатів відповідних факультетів. Визнання результатів

навчання в рамках академічного співробітництва з закладами вищої освіти-партнерами здійснюється з використанням європейської системи трансферу та накопичення кредитів ECTS. Приклади академічної мобільності на ОНП: - здобувачці К.Н.М. був перезарахований курс за вибором «Біохімічні маркери у патофізіології» (3 кредити) за рахунок стажування в Інституті медичної біохімії і лабораторної діагностики в Карловому університеті (м. Прага), - здобувачу К.Ю.Т. був перезарахований курс за вибором «Сучасні проблеми клінічної мікробіології» (3 кредити) за рахунок стажування в Медичному колегіуму м. Бидгощ (Польща).

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та інформальній освіті, викладені у «Положенні про визнання результатів навчання у неформальній та інформальній освіті» (ухвалено рішенням Вченої ради ЛНМУ, протокол № 10-ВР від 30.10.2019 р.) та розміщене у відкритому доступі на офіційному сайті ЗВО. Ці правила чіткі та зрозумілі. Порядок та процедура визнання і зарахування такий: - створена фахова комісія під головуванням проректора з наукової роботи розглядає надані документи, проводить співбесіду із здобувачем та перезараховує результати навчання; - підсумкова оцінка зазначається згідно з документом здобувача, що підтверджує участь у заході неформальної (інформальної) освіти; - якщо комісія вважає за необхідне провести атестацію, то здобувача ознайомлюють з програмою навчальної дисципліни та переліком питань, які виносяться на підсумкове оцінювання; - за відсутності оцінки у документі (сертифікаті, свідоцтві тощо) комісія, в обов'язковому порядку, призначає тестовий контроль на основі якого виставляє підсумкову оцінку; - підсумкова оцінка виставляється за національною шкалою, яка переводиться у 200-бальну шкалу, згідно з критеріями оцінювання. Якщо здобувач на третьому рівні вищої освіти ступеня доктора філософії (доктора наук) отримав менше 140 балів, то йому не зараховують результати навчання; - за підсумками роботи комісія формує атестаційний лист, у якому міститься висновок про зарахування чи не зарахування відповідної дисципліни. Зазначено, що повне зарахування результатів неформальної (інформальної) освіти рекомендують у випадку, коли вивчена дисципліна співпадає із запланованими результатами навчання (компетентностями) або має несуттєві відмінності, а також близька за обсягом і змістом (не менше, ніж на 75%). У відповідності до Інструкції про оцінювання навчальної діяльності при Європейській кредитно-трансферній системі організації навчального процесу (затверджене МОЗ України 15.04.2014), «Критеріїв, правил і процедури оцінювання результатів навчальної діяльності аспірантів та здобувачів за третім освітньо-науковим рівнем вищої освіти у ЛНМУ», «Положення про порядок визнання результатів навчання у неформальній та інформальній освіті» у ЛНМУ можуть бути зараховані додаткові бали за участь в якості слухача або доповідача у роботі семінарів, майстер-класів, конференцій, конгресів, стажування. Наприклад: - здобувачці К.-Б. С.П.була перезарахована дисципліна «Комунікативні, організаційні знання для наукової діяльності» (0,5 кредитів) за рахунок проходження циклу ТУ «Педагогічні, психологічні та правові аспекти вищої медичної освіти» в ЛНМУ імені Данила Галицького, - здобувачці К.М.Б.була перезарахована дисципліна «Комунікативні, організаційні знання для наукової діяльності» (0,5 кредитів) за рахунок проходження тренінгу «Сучасні технології викладання у вищих медичних навчальних закладах на основі психолого-педагогічних та морально-етичних аспектів» в Івано-Франківській академії Івана Златоустого.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Правила прийому на навчання до аспірантури для здобуття ступеня доктора філософії за освітньо-науковою програмою «Медицина» до ЛНМУ імені Данила Галицького викладені на офіційному сайті, легко доступні та зрозумілі, не містять дискримінаційних положень. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих під час академічної мобільності, у неформальній освіті, існують конкретні приклади таких практик.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Відсутні

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Доступ до ОП, правил вступу та матеріалів щодо вступу забезпечений. Процедура конкурсного відбору на навчання до аспірантури для здобуття ступеня доктора філософії зрозуміла та доступна. Процедура визнання результатів навчання за академічною мобільністю та в неформальній освіті врегульована та має приклади впровадження. До встановлення рівня А відповідності за Критерієм, з-поміж іншого, експертів спонукало взірцеве вирішення на рівні ЗВО проблеми визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Освітній процес в ЛНМУ імені Данила Галицького здійснюється на підставі «Положення про освітньо-наукову програму», «Положення про організацію освітньо-наукового процесу», «Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук». Досягнення програмних РН відбувається шляхом поєднання наведених форм навчальної роботи та методів їх проведення. Особливістю програми є її реалізація в малих групах здобувачів, які навчаються за індивідуальним навчальним планом. Навчальний курс для здобувачів спрямований на оволодіння методами дослідження й обладнанням, що застосовуються у сфері медицини, а також необхідними для виконання наукового дослідження та роботи за темою дисертаційної роботи. Навчання поєднує різні форми підготовки доктора філософії: загальнонаукову, фахову, науково-педагогічну та гуманітарну. Особливостями ОНП є надання аспірантам наступних можливостей: 1) самостійно обирати форму навчання; 2) набувати інтегральні, загальні та фахові компетентності у досвідчених викладачів та професіональних фахівців на базах провідних фундаментальних та клінічних наукових шкіл Університету на інших ЗВО; 3) враховуючи можливості науково-дослідницької бази Університету, вільно обирати напрямок власних наукових інтересів; 4) науково-дослідну роботу поєднувати з практичною діяльністю; 5) формувати індивідуальну освітню траєкторію під час вивчення курсу за вибором (терапевтичний, хірургічний, педіатричний, акушерсько-гінекологічний профілі) та реалізації академічної мобільності; 6) оволодіти основами педагогіки. Основними видами навчальної діяльності є: - лекції, семінари та практичні заняття, самостійна робота здобувача, що передбачають виклад теоретичного матеріалу, а також тренування та закріплення здобутих знань та умінь; - методи наукового дослідження за обраним напрямком і статистичного аналізу, технології інформаційного пошуку та реєстрації інтелектуальної власності; - методологія комунікації, іншомовного спілкування, письмової та усної презентації результатів дослідження; - інноваційні форми і методи навчання (тренінги, майстер-класи, наукові проекти, кейси, вебінари тощо). Інноваційний шлях інформатизації освітнього процесу відбувається через розробку та впровадження нових інформаційно-комунікаційних технологій з програмним забезпеченням Mendelay та ін. Університет фінансує вільний доступ для здобувачів до реферативних наукометричних баз даних Scopus та Web of Science, до повнотекстових публікацій міжнародного видавництва Springer Nature, Access Medicine, Oxford medical online, Up to date тощо. Розташування клінічних кафедр на базі закладів охорони здоров'я різного профілю дозволяє проводити навчання безпосередньо біля ліжка хворого, що забезпечує набуття фахових компетентностей, soft skills, розвиває клінічне мислення та сприяє досягненню ПРН. Рівень задоволеності методами навчання і викладання оцінюється під час опитувань здобувачів. 100% респондентів задоволені якістю викладання дисциплін на кафедрах.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Інформація щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, а також критеріїв оцінювання за кожною дисципліною ОП розміщується у вільному доступі на веб-сайті ЛНМУ імені Данила Галицького у відповідних Положеннях, силабусах навчальних дисциплін, на платформі дистанційної освіти Moodle, стендах кафедр до початку проведення занять. Для того, щоб слухачам зрозумілим був вибір форм та методів навчання і викладання, їм своєчасно на першому курсу на вступній лекції і на перших заняттях навчальних дисциплін ОНП надається інформація щодо цілей, змісту, програмних результатів навчання, критеріїв оцінювання. Широко втілюється проект «Електронні послуги в освітньому процесі Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького», який дозволяє використовувати на платформі Університету системи MISA можливостей електронного забезпечення самостійної роботи здобувачів, інформаційного і методичного наповнення усіх компонентів освітньої програми, включаючи базу мультимедійних презентацій лекцій з кожної навчальної дисципліни. Для швидкої комунікації здобувачів з викладачем використовується корпоративна пошта ЛНМУ, комунікація в платформі Moodle, комунікація через месенджери та телефонні дзвінки, розповсюджується з використанням соц.мереж тощо і консультації викладачів на кафедрі.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Єдність освіти і науки є ключовим принципом політики ЛНМУ імені Данила Галицького. Згідно «Положення про організацію освітньо-наукового процесу» основні принципи освітньо-наукової діяльності Університету реалізуються

через органічне поєднання обох складових для забезпечення інноваційного розвитку освіти; гарантовану високу якість освітніх послуг; адекватність ОНП потребам особи та суспільства. Результати наукових досліджень висвітлюються в публікаціях у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України, у періодичних наукових виданнях інших держав, які входять до Організації економічного співробітництва та розвитку та/або Європейського Союзу. Наприклад, результати наукових досліджень дипломантів 81st LYSICon (щорічної конференції Lviv Young Scientist International Conference для студентів-науковців та молодих вчених у сфері медичних наук) висвітлені в публікаціях журналу «Праці наукового товариства ім. Шевченка. Медичні науки» 2019-2020 рр: -Т.Думич, С.Парижак, Р.Білий. «Участь гідролітичних ензимів нейтрофілів у модифікації ЦІК на умов експериментального сепсису»; -Н.Оришин, Ю.Іванов. «Синдром некомпактного міокарда лівого шлуночка». - Т.Негрич, Н.Боженко, С.Кирилюк. «Міастенія-труднощі діагностики та лікування (разбір клінічного випадку); - Н.Сушельницький, А.Кость, С.Сушельницький. «Клітинна діагностика бронхіальної карциноми: презентація клінічного застосування тестів циркулюючими пухлинними клітинами та з органічною культурою»; -М.Подолук, І.Вільхова, Л.Матешук-Вацеба «Морфометрична характеристика ангіоархітекτονіки слизової оболонки маткової труби в нормі на за умов впливу опіоїда в експерименті» та ін. Матеріали «81st LYSICon - 2020»: - Масловська І. «Біосиміляри в лікуванні аутоімунних хвороб»; - Пиндзин Д. «Етапний адгезіолізис в лікуванні гострої спайкової непрохідності кишечника»; - Корчак М. «Relapsing inflammatory optic neuritis (clinical cases, red flags, differential diagnosis); - Курус Ю. «Вплив акцентуації особистості на розвиток тривожно-депересивних розладів у пацієнтів з епілепсією» та ін. Обов'язковою складовою підсумкового контролю є мультимедійна презентація результатів дисертаційної роботи на науковому семінарі. Результати наукових досліджень впроваджуються в навчальний процес, що забезпечує відповідність змісту освіти сучасним тенденціям розвитку медичної науки. ЕГ надані склад та плани роботи наукових гуртків кафедр, товариства молодих вчених, теми та керівники наукових робіт аспірантів, повідомлення про конференції, конгреси. У 2017 р. проводився ІХ Всеукраїнський з'їзд СНТ і товариств молодих вчених вищих медичних та фармацевтичних навчальних закладів України з нагоди 70-ліття від заснування СНТ ЛНМУ ім. Данила Галицького. Премії ЛЮДА та ЛОР для працівників наукових установ та ЗВО Львівської області (розпорядження голови ОДА від 27.08.2020 N702/0/5-20) за результатами конкурсного відбору отримали аспіранти ЛНМУ ім. Данила Галицького: Сорочка М.І., Глушко Т.Р.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Оновлення навчальних дисциплін, що викладаються кафедрами, регулюється «Положенням про організацію освітньо-наукового процесу». Оновлення змісту ОК затверджується щорічно на засіданнях кафедр та Вчених радах відповідно до стратегії реформування медичної галузі, з урахуванням оновлення міжнародних рекомендацій щодо ведення хворих з різними нозологіями, згідно результатів науково-дослідних робіт кафедр, вимог ринку праці, звернень роботодавців та здобувачів щодо викладання дисциплін та їхньої значущості для здобуття ними професійних навичок та soft skills, також вимог сучасності (епідеміологічна ситуація), експертній групі надані протоколи засідань. Оновлення змісту фахових ОК відбувається також у відповідності до Клінічних настанов, створених міжнародними асоціаціями фахівців та медико-технологічних документів, затверджених МОЗ України. Приклади оновлень ОК: - на засіданні кафедри лабораторної діагностики ФПДО ЛНМУ (протокол № 290 від 27.08.2020 р.) проф. Лаповець Л.Є. та доц. Лебедь Г.Б. запропонували впровадити новітні освітні технології для покращення процедури оцінки знань аспірантів і оновити методичне забезпечення для вибіркових дисциплін. Ухвалили – групі розробників робочих навчальних програм з вибіркових дисциплін збільшити кількість та складність тестових завдань, переглянути структуру та наповнення методичних розробок; - на засіданні кафедри соціальної медицини, економіки та організації охорони здоров'я ЛНМУ (протокол № 1 від 31.08.2020 р.) доц. Гуртор Т.Г. та доц. Дячишин В.І. запропонували підвищити складності тестових завдань та вдосконалити завдання для набуття практичних навичок з навчальної дисципліни «Набуття універсальних навичок дослідника. Достовірні методи статистичної обробки отриманих результатів». Ухвалили – затвердити робочу навчальну програму зі змінами з навчальної дисципліни «Набуття універсальних навичок дослідника. Достовірні методи статистичної обробки отриманих результатів», розмістити інформацію на платформі дистанційного навчання MISA; - на засіданні Вченої ради ЛНМУ (протокол № 10-ВР від 30.10.2019 р.) ухвалили – затвердити зміни до освітньо-наукових програм для підготовки докторів філософії третього рівня вищої освіти за спеціальностями 221, 222 Медицина, 226, 228 та внести в освітню складову дисципліну «Академічна доброчесність і антиплагіат» для здобувачів всіх років навчання. Всебічні заходи щодо удосконалення освітньої складової ОНП висвітлені в «Плані заходів на виконання Стратегії забезпечення якості освіти ЛНМУ імені Данила Галицького на 2021 рік». У процесі формування та оновлення змісту навчальних дисциплін ОНП викладачі використовують сучасні практики та наукові досягнення, а також інформацію, одержану під час конференцій, семінарів і тренінгів. На засіданнях кафедри НПП доводять інформацію, отриману після проходження курсів підвищення кваліфікації, стажувань, науково-практичних конференцій та семінарів.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Інтернаціоналізація діяльності ЛНМУ здійснюється в рамках міжнародної науково-медичної співпраці. Партнерами ЛНМУ є 62 ЗВО та організацій з 21 країни. За останній рік підписано угоди з МЗС Чеської Республіки; Американським університетом наук про здоров'я; Сілезьким медичним університетом. В рамках угоди з Вроцлавським мед університетом реалізується програма академічної мобільності «ERASMUS+». Відповідно до Рамкової програми досліджень та інновацій «Горизонт 2020» конкурсу FETOPEN-01-2018-2019-2020 виконується

проект «Терапія нейтрофілів» у межах співпраці з Фрідріх-Александра Університетом Ерлангену-Нюрнбергу (Німеччина), Університетом Суррей (Великобританія), Національним центром кардіоваскулярних досліджень (Іспанія); Інститутом Густава Руссо (Франція) та компанією Redoxis AB (Швеція) (2020-2024). Грантова діяльність ЛНМУ: проект Фонду Фольксваген «Роль ензимів нейтрофільного походження як аутоантигенів та медіаторів запалення». Виконавець кафедра гістології, цитології та ембріології (керівник проф. Р.О. Білий). В рамках Трастового Фонду НАТО з медичної реабілітації, за фінансової підтримки Агенцією НАТО згідно з Імплементативною угодою між КМ України та НАТО у сфері медичної реабілітації кафедра реабілітації та нетрадиційної медицини ЛНМУ (координатор проф. Л.В.Андріюк) бере участь в проекті «Створення навчальної програми з фізичної та реабілітаційної медицини для лікарів в Україні». У рамках співпраці кафедри фарм-ї, органічної і біоорганічної хімії ЛНМУ (керівник проекту проф. Р.Б.Лесик) з Аньхойським технологічним університетом (КНР) за фінансуванням МОН України у 2020 р. виконаний проект «Біологічна оцінка та механізм активності нових похідних тіазолідинону як потенційних протимікробних лікарських засобів». В результаті ідентифіковано нові високоактивні протимікробні агенти на основі 4-тіазолідинону. ЗВО є членом Асоціації регіональної співпраці з питань здоров'я, науки та технології (RECOOP HST Association). Під її егідою у 2019-2020 рр кафедра гістології... (керівник проф. Р.О. Білий) виконували дві грантові програми Bohdan Malaniak CSMC-RECOOP Young Scientists/Senior Scientists Grant: «Активізація нейтрофілів наночастинками у механізмі виникнення захворювання на основі аліментарно-асоційованого запалення»; «Вуглецеві наночастинки сажі як індуктори запалення легень». Під егідою RECOOP HST Association у 2020 р працівники кафедр нормальної фізіології; неврології; біологічної хімії, фарм-ї, органічної і біоорганічної хімії; гістології, цитології та ембріології; педіатрії №2 опублікували 6 статей у журналах, що індексуються у базах Scopus та WoS. Провідні іноземні вчені систематично виступають як запрошені лектори. Так, 9-16.06.21 р. в рамках програми «ERASMUS+» були запрошені Dr. P. Gotoewiecki та W. Mozgin (College of Business and Entrepreneurship in Ostrowiec Swietokrzyski). В рамках мобільності викладачів проф. Зіменківський А.Б. (2018р)., проф. Янишук У. (2018р),(2019р) перебували у Вроцлавському мед університеті.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

ЛНМУ імені Данила Галицького активно провадить політику інтернаціоналізації, залучаючи науково-педагогічний, педагогічний персонал та аспірантів до міжнародної співпраці та академічної мобільності. Академічна мобільність здобувачів та викладачів надає широкі можливості до порівняння змісту навчальної дисципліни та самого процесу навчання. Усі побажання до покращення ОП висловлюються здобувачами під час анкетування та засідань товариства молодих вчених, викладачі свідомо підтримують індивідуалізацію навчання здобувачів, академічну мобільність та оновлюють навчальні дисципліни. В результаті щорічно змінюються або доповнюються освітні компоненти різних дисциплін. В рамках міжнародних академічних проектів до навчального процесу залучені провідні іноземні вчені з Польщі, Чехії, які доводять світові передові технології та результати науково-дослідних робіт. Сучасний погляд на клінічну медицину поліпшує інтеграційний процес в європейському напрямку та підвищує якість навчального процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Істотні недоліки відсутні.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Навчання, викладання за освітньо-науковою програмою здійснюються якісно, динамічно, забезпечується гармонічне поєднання навчання і досліджень. Університетська спільнота залучена до міжнародної співпраці та академічної мобільності.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для

окремого освітнього компонента та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у ЗВО застосовуються три форми контролю оцінювання знань, умінь та навичок аспірантів під час опанування всіх освітніх компонентів: поточний, проміжний та підсумковий контроль. В ЗВО застосовуються дві взаємно конвертовані шкали оцінювання: «200 бальна» шкала та традиційна «4-х бальна» шкала, з оцінюванням від 2 до 5 балів. До методів, за якими оцінюються здобувачі освіти, належать: тестування, контроль практичних навичок та вмінь в клінічній та лабораторній практиці, структуровані письмові роботи тощо. Визначення здобутих знань, умінь та навичок здійснюється під час практичних занять, семінарів, самостійних робіт за допомогою поточного контролю. Завданням даного виду контролю є перевірка підготовленості здобувача до виконання конкретної роботи. Даний контроль показує наскільки здобувач набув навичок розв'язання конкретних задач, здатен до самостійного опрацювання матеріалу, може обґрунтовувати власну точку зору тощо. Результати успішності даного контролю є основою для проміжного контролю. Проміжний контроль щорічний контроль, відповідно де аспірант звітує про виконання навчального плану та застосовується для виставлення оцінки і підведення підсумків вивчення освітнього компонента. При успішному виконанні всіх вище наведених форм, здобувачу освіти зараховується відповідна кількість кредитів ЄКТС що свідчить про досягнення ним очікуваних результатів навчання за відповідною навчальною дисципліною. Всі отримані оцінки вносяться в індивідуальний план здобувача освіти. Терміни та форми підсумкових контролів зазначені в навчальних планах та в силабусах навчальних дисциплін, аспіранти з якими ознайомлені в повному обсязі. Публічний захист наукових досягнень проходить у спеціалізованій раді та свідчить про виконання здобувачем навчального плану та є кінцевою атестацією. Захист дисертаційної роботи, можливий в тому випадку якщо здобувач виконав всі вимоги навчального плану за ОНП (навчальну та наукову складову) та засвідчує набуття компетентностей які потрібні для отримання звання доктора філософії з подальшим самостійним виконанням власних наукових досліджень для розв'язання комплексних проблем у галузі професійної і дослідницько-інноваційної діяльності.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт вищої освіти не затверджений. Задля виконання вимог навчального плану та графіку навчального процесу у ЗВО є відповідний документ Положення про атестацію здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії <https://bit.ly/ztWdNcQ> та критерії, правила і процедуру оцінювання результатів навчальної діяльності аспірантів <https://bit.ly/zeXSseI> - розроблені відповідно до вимог чинного законодавства, наказів МОН та МОЗ України які регулюють атестацію здобувачів освіти за даною ОНП відповідно до постанови КМУ №261 від 23.03.2016 «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)» а саме п 30. «Атестація здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії здійснюється постійно діючою або разовою спеціалізованою вченою радою на підставі публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації». Даний документ знаходиться у вільному доступі на офіційному сайті ЗВО. В положенні викладені всі засади використання шкал оцінювання, їх конвертації, та проведення різних форм контролю. Під час зустрічі ЕГ зі здобувачами освіти, та за підтвердженням гаранта ОП всім здобувачам у перші дні навчання надаються доступ до робочих програм та силабусів де прописані форми підсумкових контролів, критерії оцінювання та порядок допуску до атестацій з подальшим зарахуванням кредитів ЄКТС. Стан готовності дисертації аспіранта до захисту визначається науковим керівником. Задля підтримки актуальності та адекватності конкретних принципів оцінювання аспірантів, методів та форм перевірки знань, умінь та навичок щороку НПП переглядають зміст програм та силабусів. У разі успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної ОНП, публічного захисту дисертації на спеціалізованій вченій раді присуджується ступінь доктора філософії. Гарант ОП надав ЕГ підтвердження виконання індивідуального плану навчальної і наукової роботи аспірантів, а саме: К.Л.О. спеціалізація – «Внутрішня медицина», К.Н.М. спеціалізація – «Біохімія», здобувача П.М.В. спеціалізація – «Нормальна анатомія», Т.Н.Ф. спеціалізація – «Соціальна медицина». Підсумкова щорічна атестація проходить у формі річного звіту наприкінці навчального року, відповідно до індивідуального плану та є обов'язковою для всіх аспірантів незалежно від форми навчання. Дана атестація свідчить про досягнення аспірантом очікуваних результатів навчання. ЕГ отримала підтвердження чотирьох аспірантів про виконання індивідуального плану навчальної і наукової роботи аспірантів в яких міститься інформація по різних спеціалізаціях та різних роках навчання з рішенням Вчених рад факультетів про відповідність роботи аспіранта навчальному плану та рекомендацій стосовно перевodu здобувачів на наступний рік навчання.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

ЕГ було встановлено, що Положеннями: про організацію освітньо-наукового процесу... <https://bit.ly/3wcf5gG>, про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора... <https://bit.ly/3fitE5X>, про критерії, правила і процедуру оцінювання результатів навчальної діяльності аспірантів... <https://bit.ly/33S7CMj>, чітко регламентують правила проведення контрольних заходів, та забезпечують об'єктивність екзаменаторів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів та їх повторного проходження. Відповідно до вище наведених положень задля

унеможливлення проявів суб'єктивізму при оцінюванні навчальних здобутків аспірантів перевага надається стандартизованим методам - тестуванню і структурованій письмовій роботі. У ЗВО керуються принципами академічної доброчесності відповідно до кодексу академічної етики та інших документах з їх підтримки <https://bit.ly/3weKS5w>. Засади, план заходів та нормативно-правова база стосовно антикорупційних заходів розміщені на офіційному веб-сайті у вільному доступі <https://bit.ly/3fpy3ON>. У разі наявних випадків здобувачі можуть повідомити про факти на електронну адресу «схриньки довіри» уповноваженому з питань запобігання та виявлення корупції <https://bit.ly/3fpy3ON>. Здобувачам, які мають академічну заборгованість, не набрали необхідну мінімальну поточну кількість балів або ж якщо здобувачі були відсутні під час освітнього процесу з поважних причин надається право на повторне проходження контрольних заходів згідно з положенням та правилами <https://bit.ly/3fv97FN>. Студентоцентризований підхід полягає в тому що керівництво ЗВО йде назустріч здобувачам і за потреби можуть бути встановлені індивідуальні терміни складання іспитів з поважних причин. У разі, якщо аспірант не згоден з оцінкою, він має право на оскарження її відповідно до положення про критерії, правила і процедуру оцінювання навчальної діяльності аспірантів <https://bit.ly/3orfG0b> та порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій <https://bit.ly/3vahLjm>, які знаходяться у вільному доступі на офіційному веб-сайті Університету <https://bit.ly/3bCtlfH>. Процедурі апеляції забезпечується за участі проректора з наукової роботи, якому в свою чергу аспірант надає письмову заяву з обґрунтуванням. За поданням проректора створюється фахова комісія, яка і проводить засідання апеляційної комісії. Проведення процедури усуває елементи суб'єктивності під час оцінювання знань здобувачів, сприяє подоланню суперечливих ситуацій та непорозумінь, та сприяє створенню найсприятливіших умов для розвитку і реального забезпечення інтересів та законних прав аспіранта. Прикладів оскарження результатів контрольних заходів не виявлено. Проте за результатами анонімного анкетування 2 респонденти з 68 повідомили про випадки зловживання службовим становищем на кафедрі патологічної анатомії та судової медицини. Дані випадки потребують проведення відповідної перевірки на кафедрі для уточнення та унеможливлення виникнення таких ситуацій в майбутньому.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Задля виявлення фактів порушення академічної доброчесності у ЗВО використовується новітнє програмне забезпечення, яке рекомендоване МОН України та забезпечує перехресну експертизу наукових робіт, статей та текстів дисертаційних робіт тощо. ЗВО має у своїй діяльності використовує наступне програмне забезпечення: сервіс «UNICHEK», «Plagiarisma», «Vipe», «AntiPlagiarism.NET», «AdvegoPlagiatius» «Etxt Антиплагіат». За даними поданими у самозвіті, за останні роки було перевірено понад 5992 наукових праць. Здобувачі освіти під час зустрічі з ЕГ підтвердили можливість безперервного та безоплатного доступу до цих засобів та програмного забезпечення шляхом звернення до відповідного структурного підрозділу. ЗВО всебічно популяризує принципи академічної доброчесності та імплементує в освітній процес ці принципи шляхом введення та вивчення дисциплін з формуванням компетентностей з дотримання етичних норм і принципів коректного менеджменту інформації при роботі з інформаційними ресурсами та об'єктами інтелектуальної власності: Академічна доброчесність і антиплагіат (1 кредит), Технологія інформаційного забезпечення та патентно-літературний супровід НДР (1,5 кредити), Пошук та оцінка наукової інформації. Наукометрія (4,5 кредитів), Наукова етика (0,5 кредитів), Професійне представлення результатів наукових досліджень (3,0 кредитів), Медичне право (1,0 кредит) тощо. Дані дисципліни формують у здобувачів відповідні компетенції, тож ЗВО всіляко популяризує та впроваджує новітні методи академічної доброчесності в освітній процес. Положення, правила та інформацію стосовно академічної доброчесності можна знайти у вільному доступі на офіційному веб-сайті <https://bit.ly/2S7eh2v>. Викладачі Університету проходять стажування з проблем запобігання академічної недоброчесності, в тому числі, - за кордоном. Під час зустрічі з гарантом ОП та у самозвіті представлені випадки, які підтверджені договорами про стажування. У разі виявлення фактів академічної недоброчесності ЗВО керується Положенням про первинну експертизу наукових праць на наявність академічного плагіату <https://bit.ly/3bCARXX> та Положення про комісію з питань етики та академічної доброчесності <https://bit.ly/3ujnzJn> та може винести рішення про недопуск наукових праць до публікації та скерування матеріалів на доопрацювання. Приклади академічної недоброчесності, плагіату, використання інформації без посилання на авторські права можуть стати причиною недопуску наукового матеріалу для подальшого опублікування та відмові у присудженні порушнику наукового ступеня та відрахування з аспірантури. Відповідальність також несуть: науковий керівник, члени вченої ради, опоненти та ЗВО в цілому <https://bit.ly/3frH7mN>. Прикладів відповідних ситуацій не виявлено.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького впроваджує новітні методи популяризації академічної доброчесності в освітній процес. Здобувачі можуть вивчати дисципліни з подальшим зарахуванням кредитів з актуальних питань для формування відповідних компетентностей.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

За результатами анонімного анкетування 2 респонденти з 68 повідомили про випадки зловживання службовим становищем на кафедрі патологічної анатомії та судової медицини. ЕГ рекомендує провести роз'яснювальну роботу та відповідну перевірку на кафедрі для уточнення та унеможливлення виникнення таких ситуацій в майбутньому у ЗВО в цілому.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

В цілому, контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти здійснюються та дозволяють досягти необхідного результату. ЗВО імплементує провадження нових методів популяризації та вивчення питань академічної доброчесності в освітній процес. Здобувачі можуть здобути кредити шляхом вивчення цих дисциплін. Трапляються незначні недоліки, зокрема, у вигляді епізоду зловживання службовим становищем на кафедрі патологічної анатомії та судової медицини

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Кадрове забезпечення освітньо-наукового процесу ОП здійснюється згідно «Критеріям залучення викладачів до реалізації ОНП підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії зі спеціальності 222 Медицина у Львівському національному медичному університеті імені Данила Галицького» та відповідає Ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності ЗВО. Науково-педагогічні працівники, які здійснюють проведення лекційних, семінарських, практичних занять, керують самостійною роботою та науковими дослідженнями здобувачів, мають науковий ступінь доктора/кандидата наук, вчене звання професора/доцента, а також підтверджений рівень професійної та академічної кваліфікації. Зокрема, в освітній та науковий процес залучені: 181 доктор наук, з яких звання професора мають 139 осіб, 824 кандидати наук (з яких 452 – доценти), 1 член-кореспондент Національної Академії наук України, 2 академіки і 2 член-кореспонденти Національної Академії медичних наук України, 17 академіків ГО „Національна академія наук вищої освіти України”, 9 Лауреатів Державної премії України в галузі науки і техніки, 1 Заслужений працівник Вищої школи України, 1 Заслужений працівник фізичної культури та спорту України, 4 Заслужені працівники освіти України, 11 Заслужених діячів науки і техніки України, 19 Заслужених лікарів України. Підвищення кваліфікації професорсько-викладацьким складом ЛНМУ здійснюється згідно плану підвищення кваліфікації Університету, що формується на певний рік, затверджується і виконується відповідно до «Положення про підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників у ЛНМУ імені Данила Галицького». Педагогічні та науково-педагогічні працівники можуть підвищувати кваліфікацію в Україні та за кордоном не рідше одного разу на 5 років. В рамках програми Еразмус+ залучаються закордонні фахівці. В процесі реалізації освітньо-наукової програми застосовується принцип відповідності академічної та професійної кваліфікації викладачів при викладанні кожної дисципліни. Однак, згідно наведеної «Зведеної інформації про керівників аспірантів», мають місце окремі порушення цього принципу: - проф. Зіменковський А.Б., зав. кафедри клінічної фармації, фармакотерапії та медичної стандартизації - доктор медичних наук, соціальна медицина (14.02.03), диплом ДД № 006334 від 17.01.2008 р., - проф. Трутяк І.Р., зав. кафедри травматології і ортопедії - доктор медичних наук, хірургія (14.01.03), диплом ДД № 000826 від 29.03.2012.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Кадрове забезпечення реалізації освітньо-наукової програми підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії здійснюється у відповідності до вимог, викладених у п. 27-30 Постанови КМ України від 30 грудня 2015 р. № 1187 «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності» зі змінами, внесеними постановами КМ згідно з постановами № 347 від 10.05.2018, № 180 від 03.03.2020. Основні положення наведених Ліцензійних вимог щодо кадрового забезпечення ОНП містяться у «Положенні про організацію освітньо-наукового процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у Львівському національному медичному університеті імені Данила Галицького» у пункті 2.6.2. Згідно положень постанови, яким керується Університет, для провадження освітньої діяльності для осіб-здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня (доктор філософії) кадровий склад формується з викладачів, які мають науковий ступінь та/або вчене звання, а також кваліфікацію відповідно до спеціальності, підтверджену науковою, науково-педагогічною, педагогічною чи іншою професійною діяльністю за

відповідною спеціальністю за не менш як сімома видами чи результатами, переліченими у пункті 30 Ліцензійних умов, а також стаж науково-педагогічної та/або наукової роботи яких становить не менш як десять років. Прийняття на роботу наукових та науково-педагогічних працівників Університету здійснюється на конкурсній основі, згідно «Порядку проведення конкурсу на заміщення вакантних посад, прийняття на роботу, укладання трудових відносин і звільнення з посад науково-педагогічних, педагогічних та наукових працівників ЛНМУ імені Данила Галицького». Проведення конкурсу на посади викладачів освітньо-наукової програми здійснюється відкрито та прозоро, на засадах гласності, законності та неупередженого ставлення до кандидатів на посади. Обов'язковими вимогами допуску до наведеного конкурсу є відповідність академічної та/або професійної кваліфікації до дисципліни викладання на відповідній кафедрі та спроможність забезпечити навчальний процес відповідно до цілей ОП. З метою організації конкурсу на заміщення посад наукових та науково-педагогічних працівників в Університеті створюється конкурсна комісія у відповідності до «Положення про конкурсну комісію щодо заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників ЛНМУ імені Данила Галицького»

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького залучає роботодавців для спільного виконання науково-дослідних робіт, організації стажування педагогічних та науково-педагогічних кадрів на виробництві, згідно угод про лікувально-консультативну, навчально-педагогічну та наукову роботу. Серед залучених роботодавців закладів охорони здоров'я є представники всіх основних лікарських спеціальностей (хірургія, терапія, кардіологія, анестезіологія, травматологія, онкологія, акушерство та гінекологія, рентгенологія, гастроентерологія, ультразвукова діагностика, урологія, клінічна лабораторна діагностика, патологічна анатомія тощо). Серед них у кожній спеціальності від 2 до 15 осіб мають науковий ступінь кандидата або доктора наук. А також в цих закладах працюють або виконують науково-дослідну роботу від 1 до 4 осіб - здобувачів ступеня доктора філософії. Роботодавці залучені до освітньо-наукової програми для забезпечення набуття аспірантами універсальних навичок дослідника, організації та проведення навчальних занять, управління науковими проєктами та обґрунтування пропозицій щодо фінансування наукових досліджень, реєстрації прав інтелектуальної власності тощо. Щорічно проводиться анкетування роботодавців щодо покращення якості освітньо-наукової програми. Усі запропоновані рекомендації роботодавців надаються гаранту освітньо-наукової програми, обговорюються та рекомендуються до внесення до ОП на засіданнях Вченої ради ЛНМУ імені Данила Галицького

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

ЛНМУ імені Данила Галицького залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків. Наприклад, при проведенні щорічної наукової конференції студентів та молодих вчених 81stLYSICon (2020 р.) були запрошені: - Гнат Герич, зав. 1 хірургічним відділенням ЛШМД м. Львів; - Денис Угрин, дитячий та підлітковий психіатр, декан магістерського курсу з дитячої психіатрії у King`s College, Лондон (Великобританія); - Маркіян Фецич, лікар-онколог, співзасновник та директор медичного центру «Пліч-о-пліч» та ін.. До проведення теоретичних і практичних занять за освітньо-науковою програмою залучаються експерти МОЗ України. Наприклад: - Кобза Ігор Іванович, завідувач кафедри хірургії №2 ЛНМУ імені Данила Галицького. Напрямок роботи експерта - лікувальна справа, судинна хірургія, трансплантологія; - Чопяк Валентина Володимирівна, завідувач кафедри клінічної імунології та алергології ЛНМУ імені Данила Галицького. Напрямок роботи експерта - лікувальна справа. Клінічна імунологія, алергологія, ревматологія, терапія; та ін.. У навчальному та науковому процесі ОНП задіяні експерти Департаменту охорони здоров'я ЛОДА та представники роботодавців. Наприклад: - Підгірний Ярослав Михайлович, д.мед.н. проф., завідувач кафедрою анестезіології, інтенсивної терапії ЛНМУ імені Д. Галицького. Напрямок роботи експерта - анестезіологія, інтенсивної терапії та токсикологія; - Вендзилович Юрій Миронович, директор Львівського обласного ендокринологічного диспансеру. Напрямок роботи експерта - ендокринологія; - Аверчук Віталій Григорович, завідувач кардіохірургічним відділом №1 Львівської обласної клінічної лікарні. Напрямок роботи експерта - хірургія серця і магістральних судин; та ін

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

ЗВО налагодив систему професійного розвитку педагогічних та науково-педагогічних працівників, яка викладена у «Положенні про підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників у ЛНМУ імені Данила Галицького» (додаток 6). В наведеному Положенні визначені процедури, форми, види, тривалість та періодичність підвищення кваліфікації викладачами. Щорічно формується план підвищення кваліфікації викладачів ЛНМУ. Науково-педагогічні працівники мають право самостійно вибирати конкретні форми, види та напрями удосконалення поза наведеного плану університету в Україні та за кордоном. Звіт про підвищення кваліфікації (стажування) розглядає і схвалює методичне засідання кафедри. Відповідальність за своєчасне та ефективне підвищення кваліфікації несе особисто працівник Університету та завідувач кафедри. Результати підвищення кваліфікації враховуються під час проведення атестації педагогічних працівників, укладення трудового договору та/або обрання на посаду за конкурсом. В університеті розроблена та втілена «Карта оцінювання рівня науково-

педагогічної, професійної діяльності викладача» та «Рейтингова оцінка рівня фахово-професійної, наукової, навчально-методичної та інших видів робіт професорсько-викладацького складу кафедр ЛНМУ»

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

ЗВО має систему матеріального та/або морального заохочення викладачів за поєднання наукових досліджень та викладання. Високий рівень якості освіти у Львівському національному медичному університеті імені Данила Галицького підтверджується високими рейтингами та нагородами співробітників університету. У 2020 р. 43 працівники Університету нагороджені Почесними грамотами Львівської ОДА, Львівської обласної ради, Управління охорони здоров'я. Наприклад; - Звання Заслужений діяч науки і техніки України присвоєно Лесику Р.Б., завідувачу кафедри фармацевтичної, органічної і біоорганічної хімії, професор, д-р фарм.наук; - Звання Заслужений працівник освіти України присвоєно Скляріву О.Я., завідувачу кафедри біологічної хімії, професору, д-р мед.наук; - Почесною грамотою Верховної ради України нагороджено Білинського Б.Т., д-р мед. наук, професора кафедри онкології і радіології ФПДО; та ін. . Премії обласної державної адміністрації та обласної ради для працівників наукових установ та закладів вищої освіти Львівської області (розпорядження голови ОДА від 27.08.2020 N702/0/5-20) за результатами конкурсного відбору отримали викладачі ЛНМУ ім. Данила Галицького: - Камінський Данило Володимирович, к.фарм.н., доц., декан фармацевтичного факультету; - Вовк Юрій Володимирович, д.мед.н., проф., зав. кафедри хірургічної та ортопедичної стоматології ФПДО; та ін.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

До викладання та наукової діяльності на ОНП залучений колектив професіоналів та науковців найвищої кваліфікації, в т.ч. експерти галузі, представники роботодавців. Налагоджена система професійного розвитку викладачів дозволяє підтримувати високий рівень якості освіти ЛНМУ імені Данила Галицького.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Наявні поодинокі випадки невідповідності академічної та професійної кваліфікації викладачів, котрі не впливають на якість освіти. Рекомендовано: не допускати невідповідності академічної та професійної кваліфікації викладачів.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

На ОНП виконуються вимоги щодо кадрового забезпечення. Система професійного розвитку відповідає потребам та інтересам науково-педагогічних працівників та сприяє реально підвищенню якості викладання.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Під час зустрічі з ЕГ, Гарантом було продемонстровано презентацію з відео матеріалами матеріально-технічного забезпечення різних підрозділів, де навчаються здобувачі освіти за ОНП. Загальна площа приміщень понад 125 т.кв.м., 78 кафедр (50 клінічних). Для організації якісної підготовки кадрів у ЗВО функціонують наступні підрозділи: центр фармацевтичної опіки та інновацій (організація і впровадження новітніх технологій і здобутків доказової медицини для підвищення якості медичної допомоги; ЗВО розроблено та впроваджено інноваційний клініко-фармацевтичний додаток «Тест сумісності ЛЗ» для мобільних пристроїв, <https://inlnk.ru/bkv70>); Центр біостатистики (забезпечує учасників ОП сучасними методами аналізу виходячи з принципів доказової медицини); Сектор перевірки наукових праць на наявність академічного плагіату (використовує новітнє ПЗ для перевірки робіт на наявність академічного плагіату; діє на підставі Кодексу академічної етики, положень та інших документів, які

регулюють процеси академічної доброчесності <https://inlnk.ru/r9LZ8>); Комісія з питань етики наукових досліджень (проводить перевірки досліджень на предмет дотримання етичних норм і правил академічної доброчесності <https://inlnk.ru/bVnko>). Наукова бібліотека надає можливість безоплатного доступу до користування репозитарієм та наукометричних баз Scopus та Web of Science, Science Direct. Результати анкетування показали, що здобувачі були незадоволені що доступ до баз був лише з бібліотеки. Під час спілкування зі здобувачами ЕГ переконалась, що налагоджено вільний дистанційний доступ. ЗВО в своєму розпорядженні має достатню кількість ПК з під'єднанням до мережі Інтернет, мультимедійних проекторів, методичних кабінетів, читальних залів <https://bit.ly/2RiV2mR>. ЗВО видає 13 наукових журналів: 1 з категорії А, 3 з категорії Б. Здобувачі та НПП долучаються до лікувально-діагностичного і дослідницького процесу використовуючи сучасну лікувально-діагностичну апаратуру під час проведення запланованих наукових досліджень і вдосконаленні власної фахової компетентності: роботизована оперативна система Da Vinci, мультиспіральні комп'ютерні томографи, ангиографи, мамографи, УЗД-апаратура. Дане матеріально-технічного забезпечення сприяють реалізації досягнення всіх цілей, завдань та програмних результатів навчання. У ЗВО створені всі умови для підготовки конкурентоспроможних фахівців здатного формулювати та ефективно вирішувати комплексні наукові та практичні проблеми в галузі знань, організувати і виконувати науково-дослідницьку роботу. Здобувачі мають доступ до необхідних установ задля генерування нових систематизованих знань, ідей, концепцій. ЗВО створює всі відповідні умови задля можливості до саморозвитку і самовдосконалення за напрямками наукової, викладацької, професійної діяльності що відповідають програмним результатам навчання, цілям та ідеям ОНП. Здобувачі освіти, забезпечуються гуртожитком, які облаштовані всіма необхідними для проживання умовами. ЗВО має спортивні гуртки, секції.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Під час зустрічей зі здобувачами освіти та НПП та за інформацією поданою гарантом ОП було з'ясовано що ЗВО забезпечує доступ до матеріально-технічного забезпечення та інформаційних ресурсів на безоплатній основі для повноцінної освітньої, наукової та практичної діяльності. Для отримання достатньої кількості наукового матеріалу учасники освітнього процесу використовують наукову бібліотеку, яка надає можливість на безоплатній основі доступу до користування репозитарієм та наукометричними базами Scopus та Web of Science, Science Direct та іншими. Результати анонімного анкетування показали, що здобувачі освіти були незадоволені тим, що доступ до наукових баз був лише з бібліотеки ЗВО. Під час спілкування зі здобувачами освіти на закритій зустрічі, ЕГ переконалась що ці зауваження були виправлені ЗВО і на даний момент всі здобувачі освіти мають вільний доступ до наукометричних баз. Інституційний репозитарій постійно оновлюється. Фонд Наукової бібліотеки налічує понад 617 тис. примірників. На її веб-сторінці створено електронний каталог з доступом до інформаційної системи ІРБІС-64 <https://bit.ly/3wdNHNh>, що дозволяє вільно використовувати безоплатні і платні ресурси (Scopus, Web of Science, Springer Nature, Access Medicine, Oxford medical online, Up to date). Здобувачі освіти мають постійний доступ до науково-дослідницьких лабораторій: центральна науково-дослідницька лабораторія та лабораторія промислової токсикології, міжкафедральна лабораторія електронної мікроскопії, цито-гістологічна лабораторія, лабораторія НДІ епідеміології та гігієни Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, наукова лабораторія кафедр фармакогнозії і ботаніки та медичної біології, паразитології та генетики. Музей хвороб людини який включений до державного реєстру наукових об'єктів що становлять національне надбання та містять архіви з 1891 року з 4-х відділів. Віварій – налічує понад 590 лабораторних тварин, які надаються дослідникам та відповідають цілям наукових експериментів для отримання надійних результатів досліджень з можливістю їх відтворення. Ботанічний сад – де здобувачі можуть заготовляти сировинні матеріали. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та наукової діяльності в межах ОНП.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Для виявлення потреб та інтересів серед здобувачів ВО регулярно проводяться анонімні опитування з метою отримання пропозицій та зауважень стосовно навчання (форма на сайті ЗВО http://nauka.meduniv.lviv.ua/?page_id=9321). Здобувачі освіти мають вільний доступ до матеріально-технічної бази, інформаційних ресурсів, що сприяє плідній роботі в колективах кафедр на засадах взаємоповаги, академічної доброчесності та наукової етики, сприятливої психологічної атмосфери, вільної від будь-яких проявів дискримінації, утисків та образ. Існує Положенням про політику попередження та боротьби із сексуальними домаганнями та дискримінації у ЛНМУ імені Данила Галицького. Інтереси аспірантів представляє Товариство молодих вчених http://nauka.meduniv.lviv.ua/?page_id=3788. Здобувачі мають можливість брати участь у наукових конференціях ЗВО, публікуватись у наукових журналах, обговорювати теми досліджень. В ЗВО створені комфортні та безпечні умови для аспірантів у вигляді доброзичливого ставлення та постійної всебічної підтримки: психологічної, соціальної та фінансової (нараховується 13-та стипендія). Наукові керівники всіляко підтримують та стимулюють здобувачів освіти до наукової роботи, надають інформаційну підтримку в публікаціях та апробації результатів досліджень, беруть участь у грантових програмах. Щорічно відбувається нагородження кращих молодих вчених під патронатом Міської адміністрації, і в 2020 році дані премії отримали 5 здобувачів освіти ЛНМУ. Додатково здобувачі освіти мають право на визнання результатів навчання за рахунок академічної мобільності, неформальної та інформації освіти Своєчасна психологічна та соціальна підтримка забезпечена товариством молодих вчених, всіма учасниками освітнього процесу створює атмосферу довіри та психологічного комфорту в колективі. <http://nauka.meduniv.lviv.ua/wp->

content/uploads/polozhennya-pro-psihologichnu-sluzhbu.pdf Безпека освітнього середовища підтримується роботою відповідних структур: служби охорони праці і протипожежного нагляду <https://bit.ly/3wgHO8Y>, штабу цивільного захисту <https://bit.ly/33UbnAU>, адміністративно-господарського відділу <https://bit.ly/3eYyP6B>, відділу техобслуговування <https://bit.ly/3u1wpbs>, комісії профкому з охорони праці; проводяться регулярні інструктажі. Задля задоволення матеріальними та соціальними потребами, здобувачі освіти мають можливість користуватися гуртожитками, їдальнями з комплексами студентського харчування. Фізичний відпочинок забезпечує спортивно-оздоровчий комплекс «Медик», що має в розпорядження 8 спортивних залів, функціонують 16 спортивних секцій (<https://bit.ly/3eWycKL>). В ЗВО діють громадські організації, об'єднання, колективи творчої самодіяльності. ЗВО забезпечує належний контроль проходження медичних оглядів аспірантами; існує угода з лікарнею на проведення медичних оглядів, а у період пандемії Covid-19 здобувачі освіти могли пройти безоплатне ПЛР-тестування <https://bit.ly/3opHvpD>

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

ЗВО має розгалужену та зручну систему консультативних органів відповідно до потреб здобувачів ВО. Безпосереднім координатором по всіх питаннях стосовно питань документообігу, проведення освітніх та наукових заходів, атестацій, освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки здобувачів вищої освіти є відділ аспірантури та Гарант ОП. Комунікація зі здобувачами відбувається безпосередньо під час зустрічей та шляхом розсилки інформаційних матеріалів на електронні поштові адреси, через групи у соціальних мережах. На сайті ЗВО постійно оновлюється інформація про заплановані зустрічі, вебіари, тренінги та всі зміни в організації освітнього процесу. Задля отримання зворотного зв'язку під час пандемії, ЗВО активно використовує соціальні мережі як інформаційні майданчики для інформування здобувачів : <https://bit.ly/3tZ6QHU>, <https://bit.ly/2Rj4CGI>, <https://twitter.com/lnmuinfo>, <https://bit.ly/2Qv9x6A>, <https://bit.ly/3eYIn1r>. Наукова діяльність завжди відображається на відповідних сторінках веб-сайту: «Новини» <https://bit.ly/3wcJDUk> та на сторінці наукового відділу <https://bit.ly/33TEFQe> у відповідних вкладках («Новини наукового відділу», «Наукові заходи», «Дослідницькі проекти на грантові програми», «Журнали університету»). Відповідно до Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у ЛНМУ аспіранти мають право обрати власну індивідуальну траєкторію та навчатись за індивідуальним планом, що було підтверджено під час закритої зустрічі. Аспіранти мають право на гуртожиток, безоплатний доступ до спортивно-оздоровчого табору «Медик», центру психологічної підтримки. ЕГ впевнилась, що за результатами анонімного опитування здобувачів задовольняє рівень освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки в повному обсязі. Побажання та пропозиції ЗВО бере до уваги та намагається їх врахувати. Відділом аспірантури постійно надається інформація стосовно можливості академічної мобільності, неформальної та інформальної освіти. Під час зустрічей ЕГ зі здобувачами освіти було виявлено, що вони знайомі з усіма положеннями стосовно організації освітнього процесу в ЗВО. Здобувачі повідомили, що вони регулярно звертаються, при потребі, до відповідних підрозділів (стосовно антиплагіату, відділу статистики), де отримують необхідне сприяння. Товариство молодих вчених завжди намагається бути в тренді всіх наукових подій та постійно інформує здобувачів стосовно проведення відповідних заходів. Здобувачі позитивно відгукуються про їх умови навчання та активно беруть участь у заходах як Університетських, так і поза ЗВО.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

Університетом створені сприятливі умови для реалізації права на вищу освіту осіб з особливими освітніми потребами насамперед - осіб з обмеженими можливостями. З перших днів зарахування на навчання вони отримують всебічну підтримку та піклування з боку адміністрації і профспілки Університету шляхом: надання матеріальної допомоги за рахунок Фонду соціальної допомоги студентам та аспірантам; першочергового поселення у гуртожитках Університету зі зменшенням оплати за проживання; організації оздоровлення у спортивно-оздоровчому таборі «Медик» із частковою оплатою; створення умов для осіб з обмеженими фізичними можливостями, у тому числі для тих, що пересуваються у візках. Особи з особливими освітніми потребами (зокрема, хворі особи, вагітні жінки, матері дітей до 3 років) мають право навчатись за індивідуальним планом <https://bit.ly/3fq1QcS>, отримувати психологічну підтримку та матеріальну допомогу <https://bit.ly/3uXLfRN>. Під час зустрічі ЕГ з гарантом ОП було продемонстровано сприятливі умови для навчального процесу осіб з особливими освітніми потребами, а саме осіб з обмеженими можливостями. Навчальні корпуси, гуртожиток відповідають державним нормам щодо забезпечення умов для навчання особам з інвалідністю, облаштовані пандусами та мають гарний доступ з відповідною шириною дверних проїомів для доступу на інвалідних візках. ЕГ виявила, що деякі клінічні бази та корпуси ЗВО не мають пандусів, потрапити до цих приміщень можна зі сторонньою допомогою. Гарант ОП пояснив це тим, ці будівлі мають історичне значення та вносити корективи не мають можливості. Гарант повідомив що на даний момент за даною ОНП у ЗВО немає здобувачів освіти, які навчаються з такими особливостями, і запевнила, що при появі таких здобувачів керівництво Університету приведе у відповідність дані корпуси Університету для здобувачів з такими особливими потребами. У ЗВО створений Фонд соціальної допомоги студентам та аспірантам. Здобувачі мають можливість отримувати психологічну підтримку та матеріальну допомогу <https://bit.ly/3uXLfRN>.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

В Університеті існує чітка і зрозуміла політика і процедури щодо виявлення фактів конфліктних ситуацій та їх вирішення, зокрема пов'язаних з проявами корупції, дискримінації, сексуальних домагань, порушеннями академічної етики. Процедури урегульовані положеннями та документами такими як: положеннями про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій <https://bit.ly/2SUo8ZX>, про політику попередження та боротьби із сексуальними домаганнями та дискримінацією <https://bit.ly/3tW2dOX>, блоком документів, що регулюють антикорупційну роботу <https://bit.ly/2RrcTId>. У разі наявних конфліктних ситуацій, пов'язаних з оцінюванням здобувачів, апеляційна комісія керується принципами об'єктивності і доброчесності. Під час зустрічі ЕГ зі здобувачами освіти та Гарантом ОП було виявлено, що конфліктні ситуації між ЗВО та здобувачами даної ОНП не виникали. В ЗВО існує антикорупційна програма, яка щорічно переглядається («План заходів запобігання та протидії корупції» <https://bit.ly/3ovZVF5>), задля недопущення корупційних проявів. В Університеті на постійній основі діє комісія, склад якої затверджується раз на 3 роки; її функція - здійснення контролю за дотриманням антикорупційного законодавства. Комісія розглядає скарги та реєструє звернення, моніторує, збирає інформацію про факти корупційних правопорушень у ЗВО та оприлюднює факти вчинення корупційних правопорушень. У разі виявлення фактів дана комісія подає ректору Університету пропозиції стосовно вирішення ситуації. Задля виявлення даних випадків проводиться систематичне анонімне анкетування, на офіційному веб-сайті здобувачі можуть написати на скриньку довіри. З усіма здобувачами освіти здійснюється широка просвітницька робота, ведеться рубрика «Антикорупційні заходи» на сайті Університету та в газеті «Альма-Матер». За результатами анонімного опитування фактів корупційної не виявлено, але два респонденти повідомили про факт зловживання службовим становищем під час навчання.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Політика ЗВО направлена на студентоцентрикований підхід з соціальною, психологічною та матеріальною підтримкою. Матеріально-технічне забезпечення ЗВО створює всі необхідні умови для проведення науково-дослідницької діяльності для досягнення ним очікуваних результатів навчання. Університет забезпечує доступ до клінічних баз, науково-дослідницьких інститутів, науково дослідницьких лабораторій, наукової бібліотеки, віварію задля задоволення відповідних потреб здобувачів. ЛНМУ забезпечує здобувачів освіти вільним доступом до наукометричних баз Scopus та Web of Science.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Деякі корпуси та клінічні бази не мають належного облаштування для здобувачів з особливими потребами, а саме мало мобільних груп населення, по причині належності цих будівель до споруд історичної цінності. З урахуванням неможливості вносити корективи до даних будівель та облаштуванню будівель пандусами та ліфтами, ЕГ рекомендує встановити кнопки виклику біля будівель для виклику співробітників установи для надання допомоги таким особам.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Всі підкритерії виконані в повному обсязі та відповідають вимогам. Комунікація та умови створені на високому рівні та в повному обсязі задовольняють потреби здобувачів освіти. Осіб з особливими потребами які навчаються за даною ОНП, немає.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Розроблення, затвердження, моніторинг та перегляд ОНП регулюється наступними документами: Процедура розробки та періодичного перегляду освітніх програм у Львівському національному медичному університеті імені Данила Галицького (<https://bit.ly/3y1qd1l>); Положення про освітньо-наукову програму підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (<https://bit.ly/3opZI6t>). ОНП створена проектною і робочою групою, пройшла всі етапи погодження і затвердження. Її моніторинг здійснюється Гарантом і робочою групою під орудою проректора з наукової роботи та проводиться з урахуванням позицій усіх учасників освітнього процесу й зовнішніх стейкхолдерів. ЕГ зауважує, що до складу робочої групи (див.: http://nauka.meduniv.lviv.ua/wp-content/uploads/osvit_nauk_program_medycyna.pdf) не входять представники здобувачів освіти. Названі вище документи передбачають обов'язковий перегляд ОНП не частіше одного разу на рік, та не рідше, ніж раз на п'ять років. ЕГ вважає, що задля врахування можливих змін дослідницьких інтересів аспірантів кожного року вступу, слід нормативно передбачати максимальний інтервал перегляду ОНП у 2 роки. При цьому необхідно визнати, що на практиці обрано саме таку періодичність перегляду програми.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Здобувачі освіти за ОНП впливають на процес обговорення та прийняття рішень щодо змін до ОНП через участь в роботі вчених рад (зокрема, Вченої ради ФПДО), Університетської ради з якості освіти (див. склад рад за посиланням: http://nauka.meduniv.lviv.ua/?page_id=3788), Товариство молодих вчених (сторінка за посиланням http://nauka.meduniv.lviv.ua/?page_id=3788), індивідуально шляхом внесення пропозицій на окрему сторінку сайту наукового відділу (<https://bit.ly/3op7Eoy>), висловлювання своїх позицій під час анкетувань (проводиться на віртуальній платформі дистанційної освіти ЛНМУ misa, анкета якісно відображає усі сторони навчання, звіт за 2018/2019 див за посиланням <https://bit.ly/2Rrz8xG>), безпосередньо Гаранту і представникам наукового відділу під час проведення щорічної атестації, в процесі індивідуальних зустрічей. Зокрема, була врахована позиція здобувачів (вона збігається і з думкою наукових керівників) щодо виконання освітньої частини ОНП протягом перших шести семестрів; удосконалення зарахування результатів, отриманих під час академічної мобільності та в неформальній освіті; поглибленого вивчення ряду курсів із загальних навичок науковця (зокрема, «Методи статистичної обробки отриманих результатів», «Організація наукового стажування за кордоном», «Шляхи побудови експерименту», деталі висловлені в ході зустрічей з академічним персоналом і здобувачами), компоненти «Академічна доброчесність»; забезпечення віддаленого доступу до баз даних Scopus та Web of Science. Пропозиція про скорочення тривалості освітньої складової з 60 до 45 кредитів врахована в проекті ОНП 2021 року.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Взаємодія з роботодавцями в системі забезпечення якості освіти за ОНП відбувається безперервно на різних рівнях. Для цього у ЗВО існує окремий підрозділ (Рада роботодавців) забезпечено участь зовнішніх стейкхолдерів у Вченій раді Університету, вони проводять викладання фахових дисциплін. На інституційному рівні участь роботодавців у формуванні, рецензуванні, перегляді та оновленні ОНП, розробці рекомендацій для впровадження в освітній процес врегульована Стратегією забезпечення якості освіти (<https://bit.ly/3uVpfGX>). Зокрема, розділ 4.2.3 документа регламентує склад, порядок діяльності Ради роботодавців, встановлює мінімальні строки (двічі на рік), у які передбачено проведення її засідань. Представники Ради (директор Департаменту ОЗ ЛОДА Чемерис О.М., Гендиректор КНП ЛОР ЛОКЛ Гичка М.М., Гендиректор КНП «Клінічна ЛШМД» Савчук О.О., начальник ВМКЦ ЗР Подолян Ю.В.) входять до складу Вченої ради Університету і на етапі завершального обговорення ОНП та прийняття рішень мають можливість висловлювати позицію свої колег. З іншого боку, в ЗВО існує напрацьований механізм опитування зовнішніх стейкхолдерів про рівень молодих фахівців та узагальнення отриманої інформації (зразок аналізу думки роботодавців про випускників за іншими ОП подано за посиланням: (<https://bit.ly/2SP4cYr>), що може бути використано при появі випускників за ОНП. Оскільки власне ЗВО виступає основним працедавцем випускників за ОНП, академічна спільнота також виступає його ефективним представником та виконує основне навантаження по формуванню та реалізації програми (див.: склад робочої групи по формуванню ОНП).

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

На теперішній час навчання завершили четверо здобувачів, всі вони працевлаштовані асистентами відповідних кафедр Університету. Навіть попри відсутність наразі потоку випускників, процедури збирання інформації щодо їх кар'єрного шляху наявні. Так, «розвиток та зміцнення університетської системи вивчення професійної кар'єри випускників» проголошено серед мети Ради роботодавців (див. у Стратегії забезпечення якості освіти с.12 <https://bit.ly/3uVpfGX>). В переважній більшості випускників ОНП працевлаштування відбуватиметься в ЗВО згідно з «Угодою про підготовку аспіранта за рахунок державного замовлення», в цьому разі відомості про подальшу кар'єру передбачається отримувати у відділі кадрів. Окрім того, передбачено отримання зворотного зв'язку через анкетування (опитувальники для випускників, роботодавців, академічної спільноти доступні на сайті ЗВО в розділі Публічна інформація/Система управління якістю ЛНМУ/11. Анкетування). Присутні на зустрічі з роботодавцями

випускники аспірантури попередніх років Малачинська М.Й. (директор КНП ЛОР «Львівський обласний клінічний перинатальний центр»), Процько В.В. (завідувач відділення кардіології та реперфузійної терапії КЛШМД м.Львова) висловили високу оцінку ОНП і, порівнюючи з власною підготовкою свого часу, підкреслили практичну важливість набуття загальнонаукових навичок та мовних компетентностей, істотний поступ в інтернаціоналізації навчання.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Система внутрішнього забезпечення якості освіти у ЛНМУ є складовою загальноуніверситетського проекту «Культура якості» (https://new.meduniv.lviv.ua/uploads/repository/else/quality_dept/01.%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%8F). Вона відзначається чіткою структурованістю (працюють Університетська та факультетська ради з якості освіти, факультетські моніторингові групи і ради якості освіти за участі понад 100 представників академічної спільноти Університету) та достатньо тривалим досвідом неформальної діяльності (свідчення – див. документи за посиланням <https://bit.ly/2Rrz8xG>). Відбуваються численні дискусії щодо якості освіти в рамках засідань Вченої ради університету і вчених рад факультетів та університетської ради з якості освіти (експертній групі надані відповідні протоколи), на них проводиться предметний аналіз всіх аспектів освітнього процесу. Для цього під час опитувань респонденти дають оцінку організації навчання, викладачам, конкретним заняттям, організації практики. ЕГ звертає увагу на той факт, що в оприлюднених звітах (на сайті за посиланням <https://new.meduniv.lviv.ua/publicna-informatsiya/> в розділі Система управління якістю ЛНМУ; у рубриці «Аспірантура» - звіти анкетування здобувачів, викладачів та роботодавців) відкрито висвітлюються висловлені опитуваними зауваження та недоліки. Так, окремі здобувачі висловлювались стосовно незручності розкладу занять та випадків відхилень від розкладу, невдало вибраного часу лекцій (вечірня форма), випадків неналежного рівня проведення занять, неактуальності окремих дисциплін, відсутності віддаленого доступу до баз даних Scopus та Web of Science. Від академічної спільноти наявні зауваження стосовно формування обов'язкового блоку (для прикладу, штучна пріоритетність дисципліни «Кардіологія» з-поміж підрозділів «Внутрішніх хвороб»), дискусійності, на думку деяких респондентів, формулювання мети ОНП та інтегральної компетентності (більш властивої, з їх точки зору, для докторського рівня), надмірного обсягу та розтягнутості освітньої складової, проблем у забезпеченні новітніми технологічними засобами для виконання наукової роботи. Звіти про анкетування обговорювались на засіданнях Університетською та факультетських рад із забезпечення якості вищої освіти, вчених рад (зокрема, згідно з протоколом №05-11 від 18.11.2020 засідання вченої ради ФЦДО, див. pdf-файл мала_VР-2). Як наслідок, викладання дисциплін зміщене на перші 6 семестрів, забезпечено віддалений доступ до баз даних Scopus та Web of Science, посилено контроль за поповненням бібліотеки новими англomовними виданнями, в наступній редакції ОНП відбулось допустиме скорочення освітньої складової, переформатовано блок основних дисциплін, внесено корективи до вибіркового блоку.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Акредитація за ОНП проводиться вперше.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Забезпечення якості освіти проголошена головною засадою освітньої діяльності Університету. На інституційному рівні усі аспекти її розвитку та реалізації визначені у документі «Стратегія, політика та процедури забезпечення якості освіти у ЛНМУ імені Данила Галицького» (<https://bit.ly/3y11meg>). За здійснення процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освіти відповідальні Університетська та факультетська рада із забезпечення якості освіти, сектор управління якістю освіти факультетів (їх склад і завдання визначені у розділі 4.2 Стратегії), деканати факультетів; беруть безпосередню участь Центральна і профільні методичні комісії ЛНМУ, комісія з оцінки та розвитку науки (створюється проректором з наукової роботи), комісія з оцінки та розвитку персоналу (створюється помічником ректора з кадрових питань), навчальний відділ, а також Рада роботодавців у ЛНМУ (див. на с.10 Стратегії); нагляд за впровадженням та удосконаленням системи якості здійснює особисто Ректор. Задля імплементації Стратегії формуються щорічні плани заходів (по роках - за посиланням <https://new.meduniv.lviv.ua/publicna-informatsiya/> в розділі Система управління якістю ЛНМУ), готуються звіти по оцінці якості освіти (оприлюднюються там же). Процедури внутрішнього забезпечення якості визначені як "чіткі зразки і стандарти дій в процесі планування, реалізації, оцінювання та удосконалення освітнього процесу", при цьому забезпечується їх обговорення до затвердження та оприлюднення на етапі проектів і кінцевих нормативних актів. Відповідність діючим процедурам періодично перевіряється Радами із забезпечення якості університету і факультетів, а також шляхом внутрішніх аудитів і постійного моніторингу секторами управління якістю (передбачено, з-поміж іншого, у п. 4.4.1.1.). Серед інструментів оцінювання якості освіти названі: анкетування, контроль навчальних занять, регулярне оцінювання викладачів, науково-дидактична анкета, скринька якості, зовнішні аудити (див. у підрозділі 4.4.1.2). Під час зустрічей з експертною групою керівництво закладу, Гарант

програми, представники академічної спільноти, здобувачів, керівних структур Університету проявляли бачення якості освітньої діяльності за ОНП як відповідальності усіх учасників освітнього процесу, виявляли відкритість при визнанні проблем та розуміння способів їх вирішення.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Внутрішнє забезпечення якості ОНП відбувається в рамках імплементації стратегії культури якості освіти як інституційної цілі ЛНМУ, воно відзначається системністю та безперервністю процесу, застосуванням ефективних механізмів реалізації. Система ретельно вибудована структурно, охоплює значну частину освітньої спільноти, функціонує на засадах конструктивізму та відкритості.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Недоліків немає.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Процес розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОНП функціонує як налагоджена система, що залучає всіх учасників освітнього процесу. Культура якості освіти визначається одним з пріоритетів діяльності ЗВО; наявні структури та практики забезпечують її ефективну, системну та безперервну реалізацію на високому рівні. До візерцевих ознак за Критерієм належать: формування Системи управління з якості освіти, її багаторівнева організація, ефективний розподіл функцій структурних складових та забезпечення умов їх діяльності, налагодження різностороннього зв'язку з учасниками освітнього процесу. Перелічене за відсутність недоліків дозволяє оцінити відповідність ОНП Критерію 8 рівнем А.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу урегульовані Статутом Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького (<https://bit.ly/3fJz70n>), Положенням про організацію освітньо-наукового процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (<https://bit.ly/3ylyfCx>), Положенням про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук (<https://bit.ly/3eWDx14>), Правилами внутрішнього трудового розпорядку Університету (<https://bit.ly/3oyE8wv>), Колективним договором (<https://bit.ly/3урDuG2>). Вище наведені документи знаходяться у вільному доступі на офіційному веб-сайті Університету: http://nauka.meduniv.lviv.ua/?page_id=3798 та <https://new.meduniv.lviv.ua/publicna-informatsiya/>. Згідно з Правилами прийому та Положенням про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук, для врегулювання відносин між аспірантом та Університетом (іншими учасниками освітнього процесу) укладається договір на навчання.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Проект освітньо-наукової програми оприлюднений на офіційному веб-сайті ЗВО у розділі освітньо-наукові програми http://nauka.meduniv.lviv.ua/?page_id=6148, http://nauka.meduniv.lviv.ua/wp-content/uploads/onp_meditsina_2021.pdf. Гарант ОП та здобувачі освіти запевнили, що проект ОНП був розміщений завчасно, відповідно до рекомендацій, не пізніше ніж за місяць до затвердження ОНП, тож всі здобувачі та

зацікавлені особи могли внести власні пропозиції стосовно змін в ОНП. Зауваження та пропозиції стосовно внесення змін в ОНП учасники освітнього процесу можуть надавати через форму на офіційному веб-сайті ЗВО http://nauka.meduniv.lviv.ua/?page_id=9321. Під час закритих та відкритої зустрічей зі здобувача освіти, роботодавцями та науково-педагогічними працівниками ЕГ з'ясувала, що пропозиції та зауваження члени освітнього процесу можуть постійно надавати до відділу аспірантури, на засіданнях кафедр та науковим керівникам як в усній, так і в письмовій формі, онлайн на спеціально створену платформу http://nauka.meduniv.lviv.ua/?page_id=10683 (доступ зі сторінки наукового відділу), пройшовши анонімне анкетування за доступом <https://bit.ly/3fgRd9q>, <https://bit.ly/3ygpZE1>. Відповідні рішення стосовно змін в освітньо-науковій програмі приймаються на Вчених радах ЗВО. Комунікація з учасниками освітнього процесу стосовно зауважень та змін в ОНП підтримується постійно та на досить високому рівні. Пропозиції і зауваження учасників освітнього процесу беруться до уваги та виносяться на Вчену раду ЗВО, яка в свою чергу вносить зміни в ОНП, це видно з аналізу роздруківки повідомлень стосовно ОНП, які надійшли до наукового відділу (див у pdf файлі Велика ВР4-додаток).

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

На офіційному веб-сайті Львівського національного медичного університету оприлюднена актуальна освітньо-наукова програма (http://nauka.meduniv.lviv.ua/?page_id=6148, http://nauka.meduniv.lviv.ua/wp-content/uploads/osvit_nauk_program_medycyna.pdf). Експерти впевнились, що на сайті розміщено достовірну інформацію стосовно ОНП де учасники освітнього процесу, майбутні вступники та потенційні роботодавці можуть безперешкодно переглянути освітньо-наукову програму та ознайомитись з нею, що сприяє кращому усвідомленню її мети та цілей.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу є чіткими зрозумілими та доступними. На офіційному веб-сайті ЗВО розміщені у вільному доступі всі документи, які регулюють діяльність освітнього процесу у ЗВО. Окремо з кожним аспірантом при вступі укладається угода на навчання. Проект ОНП розміщений на веб-сайті та доступний для всіх учасників освітнього процесу для обговорення. Зауваження та пропозиції від учасників освітнього процесу постійно беруться до уваги та виносяться на Вчену раду ЗВО. Актуальна ОНП розміщена на веб-сайті для всіх зацікавлених сторін.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Істотні недоліки відсутні. У редакції ОНП 2019 року перелік обов'язкових дисциплін не деталізований, проте інформація наявна в навчальних планах. Рекомендовано: повний перелік обов'язкових ОК, а також вибірккові дисципліни розмішувати в тексті ОНП, це вже реалізовано в наступній редакції ОНП. Також задля спрощення навігації до сторінки з проектом ОНП для здобувачів освіти, НПП та інших зацікавлених осіб, рекомендуємо створювати відповідний анонс на головній сторінці веб-сайту, інших офіційних мережах інформування, проводити розсилки на електронні адреси про громадське обговорення освітніх програм з посиланням та контактними даними, де можна залишити власні пропозиції та зауваження.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Істотні недоліки відсутні. У редакції ОНП 2019 року перелік обов'язкових дисциплін не деталізований, проте інформація наявна в навчальних планах. Задля кращої інформованості зацікавлених осіб, для того мати краще уявлення про дисципліни, які здобувачі будуть вивчати під час навчання за даною програмою, та для розуміння роботодавців, на що зосереджена дана програма, ЕГ пропонує вносити в ОНП деталізований перелік обов'язкових дисциплін та дисциплін за вибором.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

Зміст ОНП забезпечує досягнення компетентностей з фаху, загальнонаукового світогляду, загальних навичок науковця, володіння англійською мовою на виконання вимог п. 27 «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах)», затвердженому Постановою КМУ від 23 березня 2016 р. № 261. Ознайомлення з робочими програмами та силабусами навчальних дисциплін (http://nauka.meduniv.lviv.ua/?page_id=6614, доступ до більшості через систему MISA, до деяких – вільний), а також результати співбесіди зі здобувачами дозволяють переконатись, що аспіранти вбачають користь для себе від запропонованої освітньої складової. Особливо цінними, на думку здобувачів, виявляються дисципліни, що забезпечують їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької роботи, а саме: «Технологія інформаційного забезпечення та патентно-літературний супровід НДР», «Організація наукового стажування за кордоном», «Пошук та оцінка наукової інформації, наукометрія», «Методи статистичної обробки отриманих результатів», «Шляхи побудови експерименту», «Комп'ютерні програми для наукової роботи», «Професійне представлення результатів наукових досліджень» «Академічна доброчесність і антиплагіат», «Наукова етика», «Особливості підготовки та оформлення документації до захисту», «Комунікативні, організаційні знання для наукової діяльності». Достатньо часу (загалом 27 кредитів, з них можливість вибору п'яти компонентів по 3 кредити) виділено на дисципліни професійної підготовки, при цьому на зустрічах у фокус-групах підкреслювалось, що здобувачі можуть обирати елективні фахові курси не обов'язково свого фаху, це важливо у випадках проведення наукових досліджень, які перебувають на стику спеціалізацій. В експертній групі виникли певні застереження щодо неповного викладу переліку обов'язкових курсів та відсутності вибіркових в редакції ОНП 2019 року, інтерпретації напрямів ОК, обов'язковості ОК 3.1, 3.2, 3.3, 3.4, 3.5 (нумерація за навчальними планами, див. http://nauka.meduniv.lviv.ua/?page_id=6157), вони вже скориговані в проєкті 2021 року та викладені в аналізі за підкритерієм 2.2 цього звіту. Педагогічна практика за обсягом складає 3 кредити, що цілком достатньо для набуття початкових викладацьких навичок. На думку ЕГ, варто урізноманітнити цей напрям, приміром, запропонувати здобувачам короткі вибіркові цикли з теорії педагогіки, зарахування занять в Школі молодого викладача.

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

Напрями дисертаційних досліджень здобувачів за ОНП співпадають з науковими інтересами їх керівників. Це видно з інформації, наданої ЗВО у вигляді адаптованої таблиці (PDF file 2. таблиця кадрів (наук. керівників)), а також з наукових профілів аспірантів та їх керівників (лінк з сайту ЗВО: http://nauka.meduniv.lviv.ua/?page_id=4436). Наприклад, проф. Абрагамович О.О., керівник дисертантки Д.Н. (тема: «Ураження кісток у хворих на цироз печінки: частота та характер; клінічні та патофізіологічні особливості; обґрунтування та ефективність», дивись pdf файл: 1. таблиця контингенту (здобувачі з тематикою)) системно займається вивченням різних аспектів цирозу печінки, про що свідчить ознайомлення з публікаційною активністю за 2013-2020 роки (щонайменше 27 статей). Іншим напрямом діяльності проф. Абрагамовича О.О. є системний червоний вовчак. Над окремими її питаннями працює аспірантка Л.К. (дисертація "Клінічно-патогенетичні особливості синтропічних уражень органів системи кровообігу у хворих на системний червоний вовчак: діагностика та принципи лікування). Тема дисертації здобувача Б.Р. «Ефективність застосування різних методів літотрипсії для повного звільнення сечоводів від конкрементів» перебуває в колі інтересів проф. Боржівського А.П. (75 цитувань на роботи керівника з уретеролітазу). Це ж стосується теми В. Г.-Л. «Особливості структурно- функціонального стану міокарда та метаболічних порушень у курців в період реабілітації після гострого коронарного синдрому», проблема тривалий час розробляється її керівником проф. Т.М. Соломенчук (<https://scholar.google.com.ua/citations?hl=uk&user=iipJzisAAAAJ>). Дослідження аспірантів М.Ю. «Особливості лікування хворих на нирково-клітинний рак з інвазією в нижню порожнисту вену та праве передсердя» та В.П. «Особливості діагностики та лікування травм артерій хворих різного віку» виконуються під керівництвом проф. Кобзи І.І., визнаного науковця й практика в царині судинної хірургії, котрий, з-поміж іншого, займається питаннями уражень магістральних судин пухлинного та травматичного походження. У ЕГ виник сумнів щодо відповідності за цією ознакою дослідження здобувачки А.А. на тему: "Предиктори перебігу тріпотіння передсердь у госпіталізованих пацієнтів, обґрунтування стратегії лікування", що виконується на кафедрі променевої діагностики ФПДО. Представниками відділу аспірантури пояснено, що робота проводиться під обопільним керівництвом: проф. Жарінова О.Й., котрий за фахом кардіолог, розробляє проблеми аритмій (<http://irbis-pbuv.gov.ua/ASUA/0889212>), а також проф. Іваніва Ю.А. кардіолога, фахівця з функціональної діагностики, в колі інтересів якого - сучасні аспекти ехокардіографії (http://esu.com.ua/search_articles.php?id=14226), значна частина дисертаційного дослідження відведена застосуванню УЗД серця. На ОНП реалізовується також спільне опрацювання наукових проблематик, зокрема, роботи здобувачів Н.Т., Л.Р., С.К.-Б. (науковий керівник доц. Гутор Т.Г.) стосуються різних аспектів моделювання в медицині.

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливість для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики

аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

Наукова діяльність здобувачів за ОНП забезпечується на винятково високому рівні. До їх послуг сучасне новітнє обладнання кафедр та базових закладів, сертифікована Центральна НД лабораторія та лабораторія промислової токсикології, Міжкафедральна лабораторія електронної мікроскопії, Цито-гістохімічна лабораторія (<https://www.youtube.com/watch?v=Yrv7o2qJF8g>, Лабораторія НДІ епідеміології та гігієни), Музей хвороб людини, де є з-поміж іншого описи рідкісних патологій (включений до Державного реєстру наукових об'єктів, що становлять національне надбання https://www.youtube.com/watch?v=ouAzkzhk_fA), віварій, що удосконалюється до стандартів «експериментально біологічної клініки», центр біостатистики (надає допомогу в статистичному супроводі робіт), центр фармацевтичної опіки та інновацій (pdf-файл МТБ). За потреби передбачено придбання додаткового обладнання за кошти закладу (приклад здобувача К.Н на зустрічі з ЕГ). Ефективно використовується співпраця з приватними структурами: ТОВ «МЦ Святої Параскеви» вбачає можливість безкоштовного надання потужностей своєї лабораторії задля проведення фрагментів спільних із ЗВО проєктів. На сайті доступна інформація про заплановані заходи <https://bit.ly/3bDAcFE>; <https://bit.ly/2RuFvAj>. Лише за 2018-2019 рр молоді науковці, серед них і здобувачі освіти за ОНП, долучились до 29 наукових заходів (див на http://nauka.meduniv.lviv.ua/?page_id=3788), з них 12 за кордоном. Особливо сприятливі умови ЗВО створює для публікації робіт аспірантів у рейтингових виданнях. Університет випускає 13 журналів, <https://bit.ly/3zhyGQRb>, 5 з них фахові, 8 внесені до Міжнародних каталогів та наукометричних баз, одне включене до бази даних Scopus (<https://bit.ly/3eW6xcL>). За свідченням учасників співбесід, у журналах друк робіт здобувачів перебуває в пріоритеті, причому самі здобувачі мають змогу впливати на це через Раду ТМВ (зразок клопотання до редакції, а також приклади публікацій здобувачів див. pdf-файл АспірантиSCOPUS). В результаті у багатьох аспірантів є публікації у виданні, що входить до бази даних Scopus та WoS, а в здобувача К.Н. вже дві публікації у WoS. Окремо ЕГ відзначає активну позицію Товариства молодих вчених http://nauka.meduniv.lviv.ua/?page_id=3788, яке сприяє комунікації на рівні закладу та з іншими ЗВО, НТШ, ВУЛТ, бере участь в організації конференцій, круглих столів, програм запрошених лекторів, проводить роботу з грантами, організовує Claritive вебіари, RSCI вікторини (<http://nauka.meduniv.lviv.ua/?p=8452>). Задля підтримки здобувачів усім їм в кінці року виплачується додаткова стипендія, за достроковий захист дисертації передбачена грошова винагорода. Аспіранти висуваються на преміювання в рамках програм ЛОДА та Львівської МР (наприклад, «Львівська система дослідників»), під час презентації МТ забезпечення наводився приклад переможниці з числа здобувачів за ОНП. Немала роль в сприянні діяльності молодих науковців та популяризації їх здобутків належить Почесній Амбасадорці Львова проф. В.В.Чоп'як.

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливість для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

Залучення здобувачів за ОНП до міжнародної академічної й наукової спільноти відбувається в різних формах і, на думку ЕГ, досягає взірцевого рівня. Академічна та наукова мобільність реалізується у відповідності до двосторонніх угод про співпрацю із закладами Польщі, Нідерландів, США, Катару (<https://new.meduniv.lviv.ua/pro-university/>), в рамках проєкту «Pathogen and Graphene (PANG)» конкурсу H2020-MSCA-RISE-2015, що співфінансується Європейським Союзом у межах Програми досліджень та інновацій «Горизонт 2020» (із закладами Франції, Німеччини, Швеції, Естонії, Туреччини), проєкту Еразмус+ (із Університетом Палацького, Чехія; Вроцлавським медичним університетом; Університетом бізнесу та підприємництва в м. Островець Світоцкіський, Польща), грантових програмах: під егідою RECOOP HST Association, Grant FEMS-GO-2020-195. Окрім детальної інформації щодо участі здобувачів у стажуваннях, проведенні фрагментів досліджень у закладах Польщі, США, Австралії, Китаю, що наведені у відомостях про самооцінювання на с. 24, під час зустрічей з ЕГ наводились приклади аспірантів Н.К. (стажувалась в Карловому Університеті Праги, в результаті їй зараховано курс за вибором; брала участь із стендовою доповіддю на конференції в Берселоні), М.Л. (виконував експериментальну частину дисертації у Вроцлавському медичному університеті), Ю.К. (за грантом мобільності від Європейської асоціації мікробіологічних товариств навчався в м. Бидгощ, РП). Участь здобувачів у наукових та освітніх заходах в Республіці Польща (лише під час зустрічі з ЕГ: аспіранти Ю.М., Н.К., М.Л) сягає рівня рутинної практики. Важливо, що ЗВО забезпечує як методологічну (для прикладу, через викладання ОК «Організація наукового стажування за кордоном»), так і інформаційну (шляхом оприлюднення необхідних даних на сторінці наукового відділу http://nauka.meduniv.lviv.ua/?page_id=6562 та Центру міжнародних зв'язків та євроінтеграції <https://new.meduniv.lviv.ua/tsentr-mizhnarodnyh-zv-yazkiv-ta-yevrointegratsiyi/>) підтримку.

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

Реалізація ОНП відбувається в активно функціонуючому науковому середовищі. В ЛНМУ діє 6 визнаних світовою науковою громадськістю наукових шкіл (http://nauka.meduniv.lviv.ua/?page_id=18). В межах спеціальності «Медицина» на сьогодні розробляється понад 20 НДР (детально можна ознайомитись за посиланнями: http://nauka.meduniv.lviv.ua/?page_id=20, http://nauka.meduniv.lviv.ua/?page_id=3794). Керівниками проєктів виступають і наукові керівники здобувачів за ОНП, наприклад: проф. Корнійчук О.П. (керівник здобувача Ю.К.) - фінансована НДР «Скринінг вторинних метаболітів стрептоміцетів, активних щодо полірезистентних збудників нозокоміальних інфекцій», за результатами у 2018-2019 рр 4 публікації у виданнях з баз даних WoS і Scopus; проф. Пирогова В.І. (керівниця здобувачів Ю.Д. і О.Л.) починаючи з 2014 року курує цикл проєктів, присвячених проблемі

порушень репродуктивної системи у жінок (чинна фінансована НДР запланована в 2020 році). Керівниками НДР виступають також наукові керівники здобувачів професори Абрагамович О.О., Воробець Д.З., Фецич Т.Г., Урбанович А.М., Волос Л.І., Маркін Л.Б., Матвійчук Б.О., Паснок А.В., Кобза І.І. та ін.. <http://nauka.meduniv.lviv.ua/wp-content/uploads/2021/01/zvedenyi-plan-2021.pdf>. Важливою є розробка спільних міждисциплінарних проєктів: «Оптимізація діагностично-лікувальної тактики при госпітальній та позагоспітальній інфекції в ургентній абдомінальній хірургії» (кафедри хірургії та ендоскопії ФПДО, мікробіології, інфекційних хвороб), «Організація та управління інформаційними процесами моніторингу і контролю у медицині» (кафедра променевої діагностики і медичної інформатики), «Клініко-лабораторні характеристики уражень нервової системи» (кафедри невропатології і нейрохірургії ФПДО, клінічної лабораторної діагностики ФПДО), «Особливості патогенезу, діагностики та лікування захворювань серцево-судинної, травної, ендокринної та дихальної систем в клініці та експерименті» (кафедри біологічної хімії, терапії № 1 та медичної діагностики ФПДО, ендокринології, радіології та радіаційної медицини). Значною є публікаційна активність співробітників ЛНМУ. Станом на 15.01.2021 рік (останнє оновлення даних): загальна кількість статей з моменту індексації – 1253, з них за 2020 рік – 211, індекс Гірша 50 (див. у <http://nauka.meduniv.lviv.ua/wp-content/uploads/zvit-2020.pdf>). У 2020 році серед усіх ЗВО України за показниками бази даних SciVerse Scopus ЛНМУ імені Данила Галицького займає 12 позицію серед 177 закладів вищої освіти і друге серед медичних університетів України (динаміка показників, див. http://nauka.meduniv.lviv.ua/?page_id=345). Наукові профілі викладачів (http://nauka.meduniv.lviv.ua/?page_id=4436), їх винахідницька та видавнича діяльність представлена на сторінці наукового відділу (<http://nauka.meduniv.lviv.ua/>), таке оприлюднення створює додаткову мотивацію для представників університетської спільноти брати участь в дослідницьких проєктах та висвітлювати результати власної наукової роботи.

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

Освітня та наукова діяльність за ОНП здійснюється на засадах доброчесності. Нормативне регулювання створеної в закладі системи доброчесності забезпечується відповідними положеннями: Кодекс академічної етики, Методичні рекомендації з підтримки принципів академічної доброчесності, Положення про комісію з питань етики та академічної доброчесності, Положення про Групу сприяння академічної доброчесності, Положення про первинну експертизу наукових праць на наявність академічного плагіату, Декларація про академічну доброчесність науково-педагогічного, наукового, педагогічного працівника, Декларація про академічну доброчесність студента (аспіранта, докторанта) (доступні за посиланням: <https://bit.ly/3v2AHk6>). В Університеті працює комісія з питань етики та академічної доброчесності. Антиплагіатна технічна експертиза проводиться централізовано відповідальною особою в Секторі перевірки наукових праць на наявність академічного плагіату шляхом, в тому числі, і перехресної перевірки з використанням програмного забезпечення UNICHEK, "Plagiarisma", "Viper", "AntiPlagiarism.NET", "AdvegoPlagiatus". Витяги з «Положення про первинну експертизу наукових праць на наявність академічного плагіату у Львівському національному медичному університеті імені Данила Галицького» у вигляді алгоритмів дій у разі виявлення проявів академічної недоброчесності з боку викладачів, здобувачів, дослідників містять перелік, спосіб та умови застосування санкційних заходів до порушників.

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

ОНП відзначається виконанням вимог щодо змістового наповнення та відповідності інтересам здобувачів. Реалізація дослідницької складової відбувається в умовах наукового середовища, що розвивається за європейськими стандартами, за потужного матеріально-технічного забезпечення та тісної інтеграції у вітчизняну та світову освітню і наукову спільноту. Зусилля закладу по забезпеченню можливостей для проведення й апробації результатів наукових досліджень, рівень міжнародної співпраці, діяльність самоврядування здобувачів в реалізації ОНП сягають взірцевого рівня.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

Немає

Рівень відповідності Критерію 10.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

Інституційні засади та практики реалізації навчання через дослідження перебувають на взірцевому рівні. Серед взірцевих практик: залучення здобувачів до перспективних наукових проектів (в т.ч. міждисциплінарних), спільна розробка наукової проблематики кількома молодими науковцями, багаторівнева та різнобічна міжнародна співпраця, взаємодія з НТШ та ВУЛТ, забезпечення умов для оприлюднення результатів досліджень та створення системи додаткового стимулювання за наукові здобутки, активна й діяльна позиція самоврядування в реалізації ОНП. При встановленні рівня відповідності за критерієм ЕГ виходила саме з цих позицій, попри наявність певних застережень за п. 10.1, що вже скориговані в наступній редакції ОНП та вплинули на оцінку за Критерієм 2.

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Експертна група окремо відзначає відкритість і конструкторизм, готовність до співпраці й високу кваліфікацію представників університетської спільноти, залучених до проведення акредитаційного процесу, та особисто Гаранта ОНП. Закладом в стислі строки була надана велика кількість документальних свідчень та фактичного матеріалу про різноманітні практики, що застосовуються на ОНП.

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	A
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	A
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	A

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	<i>мала_BP2.pdf</i>	K4V/EytR5wbkIxTHxsc4AENbQJ1twj9zq4JKMeqKvl w=

Додаток	<i>1. таблиця контингенту (здобувачі з тематикою).pdf</i>	EkPTBYRob4NKddMW+J/hTYRY+YPLTm1V9qO9+U6GRUo=
Додаток	<i>2. таблиця кадрів (наук. керівників).pdf</i>	pFVwBMC3wRys4WjuRaPmZqogZmkOrWyBNVjDxc07pVI=
Додаток	<i>АспірантиSCOPUS.pdf</i>	hsPpBYvV/27XM8N6aVAaAwnmFOZAehEt9pUBC6gIaEw=
Додаток	<i>велика ВР4-додаток.pdf</i>	yJ74jOTLUzAlWAHAnbhPlcxyks/p+sFZItKiVMaJ+Jg=
Додаток	<i>МТБ.pdf</i>	Ke7goJd/q3MXBfP5Xu+c+CyHna9RkHLsrv4GKSJyiBA=

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Кривецький Володимир Федорович

Члени експертної групи

Постернак Геннадій Іванович

Гришков Микола Миколайович